

Chương 1

NHẬP MÔN MATLAB

Nội dung

- Giới thiệu chung về MATLAB
- Làm việc với MATLAB
- Lập trình với MATLAB
- Các phép tính ma trận nâng cao
- Đồ thị nâng cao
- Vào ra dữ liệu

Giới thiệu chung về MATLAB

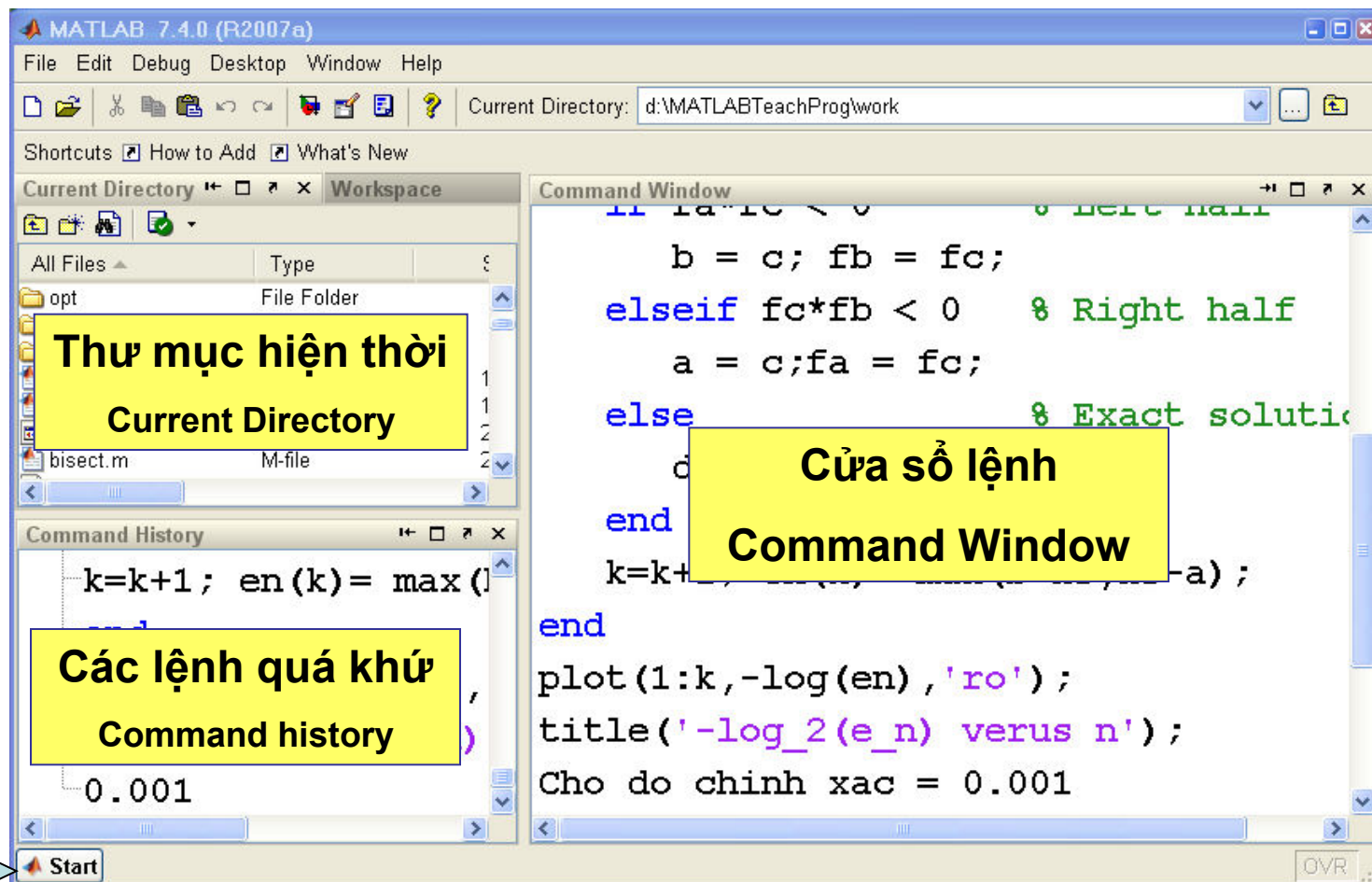
- MATLAB (Matrix Laboratory) là phần mềm của hãng MathWorks Inc.
- Đối tượng là các ma trận.
- MATLAB tích hợp các phương pháp tính toán, hiển thị và ngôn ngữ lập trình mạnh để cung cấp cho người sử dụng một môi trường làm việc thuận tiện để giải các vấn đề tính toán khoa học.
- Cấu trúc mở của MATLAB cho phép sử dụng MATLAB và các thành phần của nó để khảo sát dữ liệu, nghiên cứu các thuật toán và tạo các công cụ tiện ích của người sử dụng.

Giới thiệu chung về MATLAB (tiếp)

- Ngoài ra Matlab cũng đã tạo sẵn rất nhiều công cụ tiện ích như:
 - *Khai phá dữ liệu (Data acquisition)*
 - *Phân tích và khảo sát dữ liệu (Data analysis and exploration)*
 - *Hiển thị và xử lý ảnh (Visualization and image processing)*
 - *Dựng mẫu và Phát triển thuật toán (Algorithm prototyping and development)*
 - *Mô hình hóa và mô phỏng (Modeling and simulation)*
 - ...
- MATLAB là công cụ được các nhà khoa học, kỹ sư sử dụng để phát triển các phần mềm giải các bài toán tính toán trong khoa học kỹ thuật.
- Bản thân MATLAB cũng cung cấp công cụ để giải nhiều bài toán của khoa học kỹ thuật.
- MATLAB được dùng trong nhiều trường đại học để hỗ trợ việc giảng dạy các giáo trình toán, đặc biệt là các giáo trình liên quan đến tính toán số như đại số tuyến tính ứng dụng, giải tích số, tính toán khoa học, ...

Làm việc với MATLAB

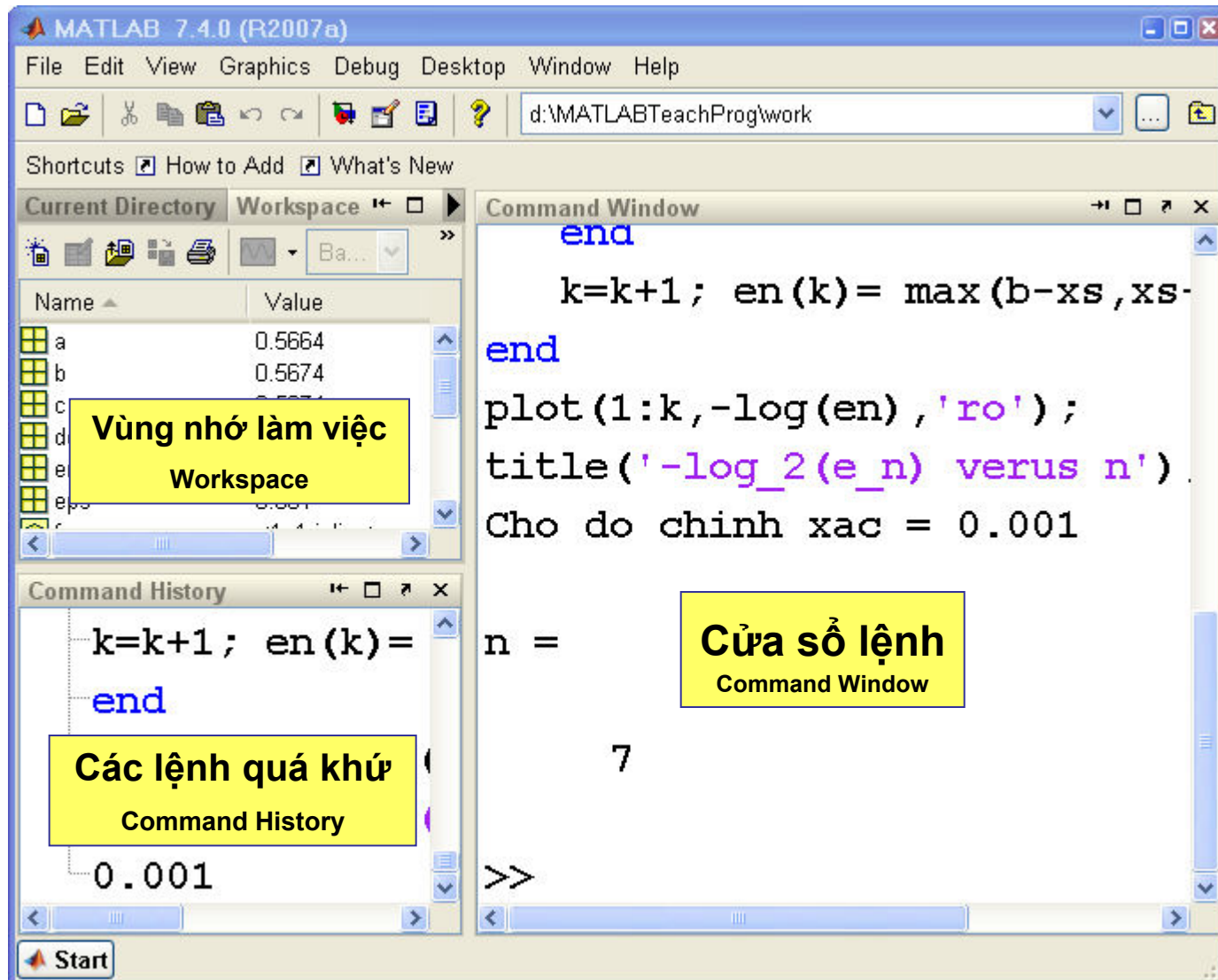
Màn hình làm việc của Matlab

Truy cập
chức năng

Tính toán khoa học

Màn hình làm việc của Matlab (tiếp)

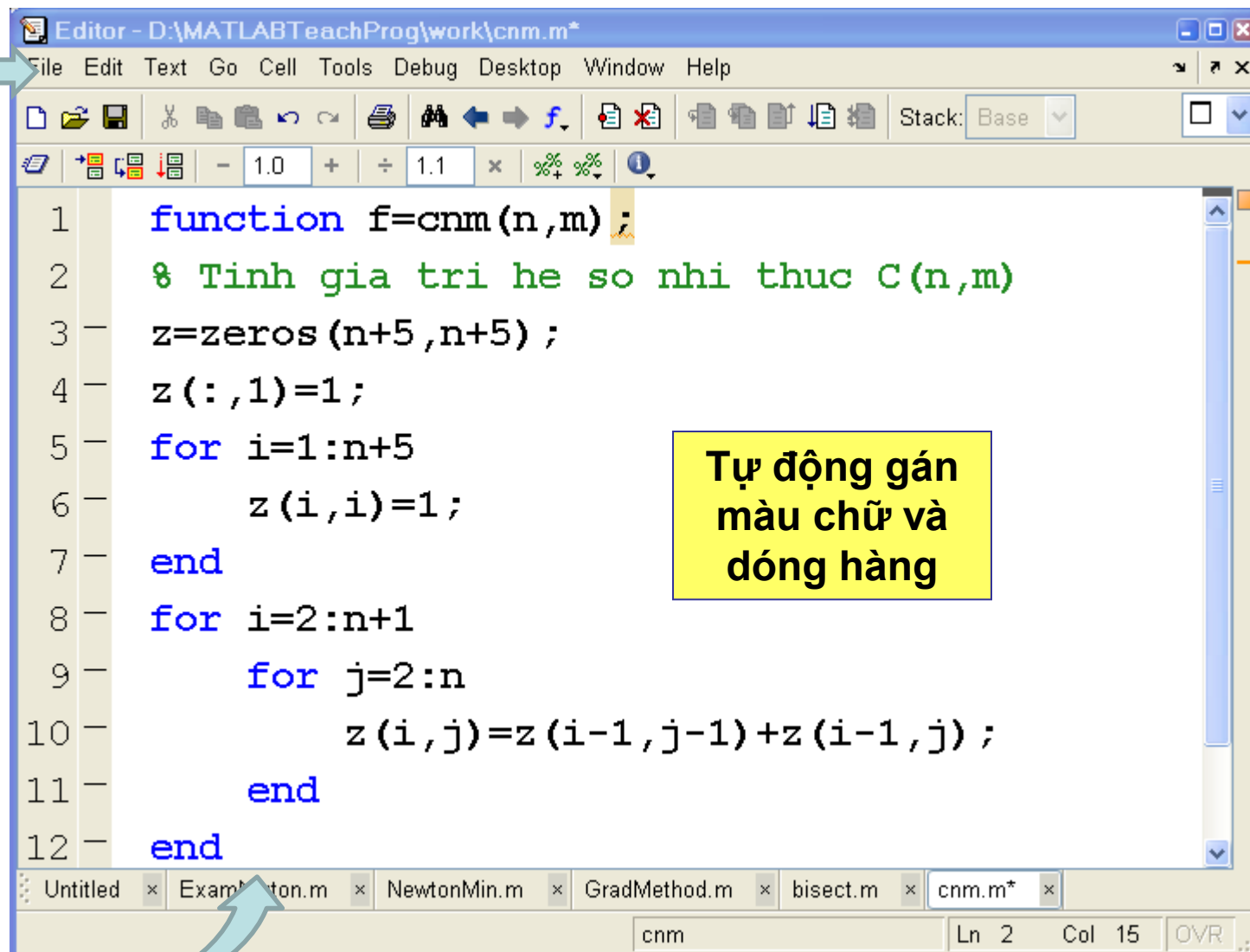

Chương trình trên Matlab

- Matlab có thể làm việc như là một siêu máy tính cầm tay nếu chúng ta chỉ cần Matlab thực hiện một số lệnh bằng cách đánh trực tiếp trên cửa sổ lệnh...
- Chương trình được thực hiện bằng cách nào?
- Chương trình trong Matlab có thể là:
 - **Kịch bản (Scripts)**, hoặc
 - **Các hàm (Functions)**
- **Scripts**: Dãy lệnh Matlab ghi trong một file được đưa vào cửa sổ lệnh và được thực hiện tức thì
- **Functions**: Các môđun chương trình tiếp nhận dữ liệu vào và trả lại kết quả (ví dụ hàm sin nhận đầu vào x và trả lại giá trị $\sin(x)$)
- Chương trình có thể được soạn thảo bằng bất cứ bộ soạn thảo văn bản nào (tuy nhiên Matlab cũng cung cấp bộ soạn thảo chương trình của riêng mình)

Bộ soạn thảo của Matlab (Matlab Editor)

Các chức
năng


```
1 function f=cnm(n,m) ;
2 % Tính giá trị hệ số nhị thức C(n,m)
3 z=zeros(n+5,n+5) ;
4 z(:,1)=1;
5 for i=1:n+5
6     z(i,i)=1;
7 end
8 for i=2:n+1
9     for j=2:n
10         z(i,j)=z(i-1,j-1)+z(i-1,j) ;
11     end
12 end
```

Tự động gán
màu chữ và
dóng hàng

Dãy các
file được
mở để
soạn thảo

Tính toán khoa học

Cơ cấu làm việc của Matlab

- Matlab là ngôn ngữ thông dịch (interpreted language)
 - Các câu lệnh được đánh trực tiếp trong cửa sổ lệnh và được thực hiện tức thì
 - Các biến được phân bổ bộ nhớ ngay lần đầu tiên chúng được khởi tạo
 - Muốn thực hiện lại một lệnh chỉ việc gõ lại lệnh đó
- Tất cả các biến được sử dụng trong cửa sổ lệnh được cất giữ vào Vùng nhớ làm việc Base Workspace
 - Có thể gán giá trị mới cho các biến nếu cần thiết
 - Có thể chọn để xóa bỏ một số biến khỏi vùng nhớ làm việc
 - Vùng nhớ làm việc có thể cất giữ vào một file dữ liệu
 - Phần mở rộng của file dữ liệu là `.mat` (ví dụ: `mydata.mat`)
 - File là file nhị phân
 - Các file dữ liệu (đuôi `.mat`) có thể nạp trở lại vào Vùng nhớ làm việc

Câu lệnh, Chỉ thị & Biến

- Tại đầu nhắc của cửa sổ lệnh, người sử dụng có thể gõ:
 - Lệnh (Command):
 - `save mydata` (cất giữ vùng nhớ làm việc vào `mydata.mat`)
 - `whos` (hiển thị danh mục các biến trong vùng nhớ làm việc)
 - Chỉ thị gán (Assignment Statement):
 - `A = width * length;`
 - `B = 267;`
 - Câu lệnh gán chỉ có một tên biến ở vế trái của toán tử gán (=)
 - Vế phải sẽ được tính dựa vào giá trị hiện thời của các biến và kết quả tính được sẽ gán cho biến ở vế trái.
 - Giá trị có thể có dạng số hoặc dạng ký tự
 - Kiểu của biến sẽ được cập nhật mỗi khi nó được gán giá trị (chú ý: rất thoải mái nhưng rất dễ mắc sai lầm...)
 - Biến
 - Phân biệt 31 ký tự đầu tiên (những ký tự tiếp theo bị bỏ qua); Phân biệt chữ hoa hay thường

Làm việc trong chế độ hội thoại

- Khi sử dụng chế độ hội thoại, người sử dụng đánh trực tiếp câu lệnh vào sau dấu nhắc của MATLAB. Khi ấn nút “Enter”, dòng lệnh sẽ được thực hiện.
- Ví dụ,
- `>> x = 1;`
- `>> 4*atan(x)`
- Kết quả sẽ được đưa ra màn hình dưới dạng
 - **ans =**
 - **3.1416**
- Dấu chấm phẩy ";" ở cuối dòng lệnh được sử dụng để ngăn MATLAB không đưa kết quả của phép thao tác.

Chương trình trên MATLAB

- Khi sử dụng chế độ hội thoại, người sử dụng đánh trực tiếp câu lệnh vào sau dấu nhắc của MATLAB. Khi ấn nút “Enter”, dòng lệnh sẽ được thực hiện.
- Ví dụ,
- **>> x = 1;**
- **>> 4*atan(x)**
- Kết quả sẽ được đưa ra màn hình dưới dạng
 - **ans =**
 - **3.1416**
- Dấu chấm phẩy ";" ở cuối dòng lệnh được sử dụng để ngăn MATLAB khựng đưa kết quả của phép thao tác.

Các từ khoá...

- Matlab sử dụng một loạt các từ khoá (reserved words) mà để tránh xung đột, không nên sử dụng để đặt tên biến...

```
for  
end  
if  
while  
function  
return  
elseif  
case  
otherwise
```

```
switch  
continue  
else  
try  
catch  
global  
persistent  
break
```

Các tên biến và tên hàm chuẩn của MATLAB

Tên biến hằng	Mô tả
<code>ans</code>	Biến ngầm định chứa kết quả
<code>beep</code>	Phát tiếng kêu
<code>pi</code>	Hằng số pi
<code>eps</code>	Số 0 của Matlab
<code>inf</code>	infinity
<code>NaN</code>	not a number
<code>i</code> (<i>hoặc</i>) <code>j</code>	Đơn vị phức
<code>realmin</code> , <code>realmax</code>	Số thực dương nhỏ nhất và lớn nhất
<code>bitmax</code>	Số nguyên lớn nhất
<code>nargin</code> , <code>nargout</code>	Số lượng biến vào/ra của lệnh gọi hàm
<code>varargin</code>	Số lượng biến trong lệnh gọi hàm
<code>varaout</code>	Số lượng biến đầu ra trong lệnh gọi hàm

Các tên biến và tên hàm chuẩn của MATLAB

Tên hàm	Ý nghĩa
abs (x)	Giá trị tuyệt đối của số thực x (hoặc biến của số phức x).
acos (x)	hàm ngược của cosin.
asin (x)	hàm ngược của sin.
atan (x)	hàm ngược của tang.
conj (x)	số phức liên hợp
cos (x)	hàm cosin.
exp (x)	hàm mũ của e.

Các tên biến và tên hàm chuẩn của MATLAB

Tên hàm	Ý nghĩa
imag (x)	phần ảo của số phức
log (x)	Logarithm cơ số e
log10 (x)	Logarithm cơ số 10
real (x)	phần thực của x
sign (x)	Hàm dấu, trả lại dấu của đối số
sin (x)	hàm sin.
sqrt (x)	Căn bậc hai
tan (x)	hàm tang

Khuôn dạng dữ liệu

- Mặc dù tất cả các tính toán số trong Matlab đều được thực hiện với độ chính xác kép (double precision), nhưng khuôn dạng của dữ liệu đưa ra có thể định dạng lại nhờ các lệnh định dạng của Matlab.
- Các biến ngầm định cũng như các biến của người sử dụng định nghĩa đều có thể đưa ra theo nhiều khuôn dạng khác nhau.
- Khuôn dạng được chọn nhờ sử dụng lệnh format:
 - **FORMAT SHORT** số dấu phẩy động có 4 chữ số sau dấu.
 - **FORMAT LONG** số dấu phẩy động có 14 chữ số.
 - **FORMAT SHORTE** số dấu phẩy động có 4 chữ số với số mũ.
 - **FORMAT LONGE** số dấu phẩy động có 15 chữ số với số mũ
 - **FORMAT RAT** biểu diễn đúng hoặc gần đúng dưới dạng phân số

Khuôn dạng dữ liệu: Ví dụ

```
>> pi
```

```
ans =
```

```
3.1416
```

```
>> format long, pi
```

```
ans =
```

```
3.14159265358979
```

```
>> format long e, pi
```

```
ans =
```

```
3.141592653589793e+000
```

```
>> format short e, pi
```

```
ans =
```

```
3.1416e+000
```

```
>> format rat, pi
```

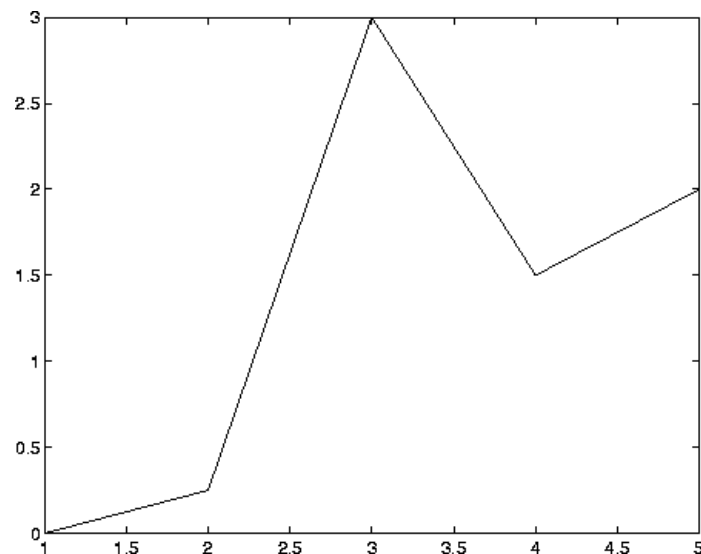
```
ans =
```

```
355/113
```

Vẽ đồ thị đơn giản

- Đơn giản nhất, đồ thị có thể được vẽ nhờ nối các điểm được đánh dấu trên mặt phẳng tọa độ đề các.
- Ví dụ:

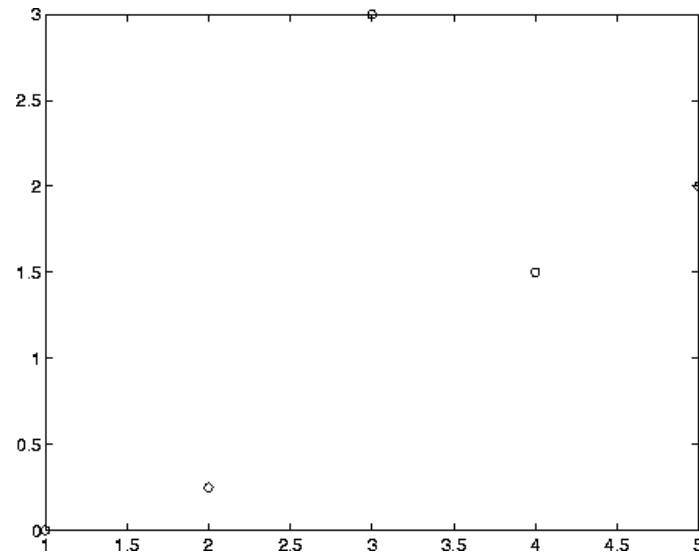
```
>> x = [1;2;3;4;5];  
>> y = [0;.25;3;1.5;2]  
>> plot(x,y)
```


Vẽ đồ thị đơn giản

- Theo ngầm định, Matlab sẽ nối các điểm đánh dấu bởi các đoạn thẳng. Một cách vẽ khác được thực hiện như sau

```
>> plot(x,y,'o')
```


Khởi tạo biến vector và ma trận

- Một trong những điểm mạnh của MATLAB là nó cho phép làm việc với các ma trận và vector. Để sử dụng một biến ta cần khởi tạo nó. Có thể khởi tạo biến vector và ma trận theo nhiều cách.
- Đối với vector (hay ma trận chỉ có một dòng) ta có thể sử dụng các cách khởi tạo sau

```
>> a = [1 2 3 4 5 6 7 8 9 10];
```

```
>> b = [1:10];
```

```
>> c = [1:0.5:5.5];
```

```
>> d = sin(a);
```

```
>> e = [5 d 6];
```

Khởi tạo biến vector và ma trận

- Một trong những cách khởi tạo vector thường dùng là sử dụng toán tử
- **first : increment : last**
- **Câu lệnh**
- **a = first : increment : last**
- khởi tạo vector dòng a bắt đầu từ phần tử *first* và kết thúc tại phần tử *last* với độ dài bước là *increment*. Nếu không chỉ ra *increment*, thì giá trị ngầm định nó là bằng 1.

Khởi tạo biến vector và ma trận

- Ví dụ:
- 1) Để khởi tạo vector $a = (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10)$ có thể thực hiện
- `>> a=1:10`
- $a = \begin{matrix} 1 & 2 & 3 & 4 & 5 & 6 & 7 & 8 & 9 & 10 \end{matrix}$
- 2) Độ dài bước có thể là số âm
- `>> a=[100:-10:20]`
- $a = \begin{matrix} 100 & 90 & 80 & 70 & 60 & 50 & 40 & 30 & 20 \end{matrix}$
- 3) Các giá trị của thông số có thể xác định bởi biểu thức toán học
- `>> c=0:pi/6:2*pi`
- $c = \text{Columns 1 through 6}$
- $\begin{matrix} 0 & 0.5236 & 1.0472 & 1.5708 & 2.0944 & 2.6180 \end{matrix}$
- $\text{Columns 7 through 12}$
- $\begin{matrix} 3.1416 & 3.6652 & 4.1888 & 4.7124 & 5.2360 & 5.7596 \end{matrix}$
- $\text{Column 13} \quad 6.2832$

Khởi tạo biến vectơ và ma trận

- Để khởi tạo ma trận ta có thể làm như sau
- `>> A = [1 2 3; 4 5 6; 7 8 9];`
- `>> B = [x; y; z];`
- `>> C = [A; 10 11 12];`
- Chú ý là các dòng của ma trận được phân tách nhau bởi dấu ";", trong khi đó các phần tử trên một dòng được phân tách bởi dấu cách (hoặc dấu phẩy).

Địa chỉ của mảng (Array addressing)

- Các phần tử của một mảng tổng quát (là vector hay ma trận) có thể địa chỉ hóa theo nhiều cách.
- Cách đơn giản nhất là chỉ ra phần tử bởi vị trí dòng và cột của nó trong mảng
- Các dòng và cột được đánh số bắt đầu từ 1.

Địa chỉ của mảng (Array addressing)

- Ví dụ

```
>> x = [10 5 3 7 -2 8];
```

```
>> x(5)
```

```
ans =
```

```
-2
```

```
>> A = [3 4 9; 2 5 1; 7 4 2]
```

```
A =
```

```
3 4 9
```

```
2 5 1
```

```
7 4 1
```

```
>> A(1,3)
```

```
ans =
```

```
9
```

Địa chỉ của mảng (Array addressing)

- Trong trình hip ma trEEn, cã thÓ x_c ®Pnh ®Pa chØ dßng hay cét bëi lÖnh :.
- VÝ dô: NÕu cÇn lÊy c_c phÇn tö cña cét thø hai vµ c_c phÇn tö cña dßng thø 3 trong ma trEEn A cã thÓ dïng c_c lÖnh

>> A (: , 2)

>> A (3 , :)

Địa chỉ của mảng (Array addressing)

- Thay vectơ chỉ số vào chỗ trống sẽ ta có thể sinh ra hoặc lấy các mảng con phức tạp hơn.

- Ví dụ

```
>> Asub = A(i:j,k:l);
```

Chúng ta sẽ thấy Asub là ma trận gồm các phần tử nằm trong giao của các dòng từ i đến j, các cột từ k đến l.

- Nếu chỉ số là các chỉ số ra bên ký tự : thì điều này sẽ nghĩa là tất cả các giá trị trong cả chiều của chỉ số sẽ là chỉ số của mảng đó chỉ cần.

- Ví dụ:

```
>> B = A(:, [3 1 2]);
```

Địa chỉ của mảng (Array addressing)

- Ta cộng cả thố nêi nhiều ma trêñ ®Ó ®êc ma trêñ mới.

- VÝ dô:

- Nêu A vµ B lµ c₁×c₂ ma trêñ cã cïng sè dïng thì

- >> $C = [A \ B];$

- cho ma trêñ C cã cïng sè dïng nh A vµ B, nhng cã sè cét lµ tæng sè cét cña A vµ B.

- Nêu A vµ B lµ c₁×c₂ ma trêñ cã cïng sè cét thì

- >> $C = [A; B]$

- cho ma trêñ C cã sè cét b»ng sè cét cña A hoÆc B nhng sè dïng cña C lµ b»ng tæng sè dïng cña A vµ B.

Địa chỉ của mảng (Array addressing)

- ĐÓ xo, mét dßng hay cét cña ma trÊn ta sô dông cÆp ngoÆc vuøng røng []:
- **VÝ dõ:** Gi¶ sô A lụ ma trÊn trong vÝ dõ tríc. Khi Òã, lÖnh
 >> A(:,2) = [];
 cho ta ma trÊn thu ðược từ A bởi việc xoá ði cột thứ 2.
- Kh«ng thÓ xo, bá mét phÇn tũ cña ma trÊn, bëi vì khi Òã kÕt qu¶ kh«ng cßn lụ ma trÊn nữa.
- Tuy nhiªn, nhê m« t¶ chØ sè bëi to,n tũ : cã thÓ thùc hiÖn viÖc xo, bá mét phÇn tũ hoÆc mét d·y phÇn tũ vù c, c phÇn tũ cßn l'i Òíc s¾p xÕp l'i trong mét vectơ dßng

Các phép toán trên vectơ và ma trận

- Trích hết xét một số hàm của MATLAB cho thông tin về các trong của mình.
- Hàm **length** cho phép xác định số phần tử của vectơ. Nếu gọi hàm trên với ma trận thì sẽ trả lại số lớn hơn trong số dòng và số cột của ma trận.
- Hàm **size**, sẽ trả lại số dòng và số cột của ma trận hay vectơ. Kết quả của hàm size là một vectơ 1×2 chứa số dòng và số cột của ma trận. Cách sử dụng chuẩn của hàm này là

```
>> [rows cols] = size(A);
```


Các phép toán trên vectơ và ma trận

- Cộng (và trừ) các ma trận cùng kích thước được thực hiện từng thành phần.

- Ví dụ

```
>> A=[5 -1 2; 3 4 7]; B=[2 2 1; 5 0 3];
```

```
>> A+B
```

```
ans = 7 1 3
```

```
8 4 10
```

- Chú ý các ma trận phải có cùng kích thước:

```
>> C=[3 1; 6 4];
```

```
>> A+C
```

```
??? Error using ==> + Matrix dimensions  
must agree.
```

Các phép toán trên vectơ và ma trận

- Nhân với một số (chia cho một số khác không) cũng được thực hiện theo từng thành phần. Ví dụ:

```
>> A=[5 -1 2; 3 4 7];
```

```
>> 2*A
```

```
ans =
```

```
10 -2 4
```

```
6 8 14
```

- Phép toán * trong tích trên là bắt buộc phải có:

```
>> 2A
```

```
??? 2 | Missing operator, comma, or semi-  
colon.
```

Các phép toán trên vectơ và ma trận

- Cộng vectơ và nhân vectơ với một số được thực hiện tương tự.

```
>> v=[3; 5]; w=[-2; 7];
```

```
>> 10*v-5*w
```

```
ans =
```

```
40
```

```
15
```

Các phép toán trên vectơ và ma trận

- Phép nhân hai ma trận cũng có thể thực hiện được trên Matlab.
- Để nhân hai ma trận hay nhân ma trận với vector chỉ việc dùng toán tử $*$ giống như phép nhân của các đại lượng vô hướng.
- Matlab nhận dạng kích thước của đầu vào và thực hiện phép nhân.
- Điều mà người sử dụng quan tâm là kích thước của các ma trận và vector phải phù hợp để có thể thực hiện được phép toán.

Các phép toán trên vectơ và ma trận

- Ví dụ:

```
>> x = [1 2 3];
```

```
>> A = [4 5 6; 5 4 3];
```

```
>> b = A*x
```

```
??? Error using ==> *
```

```
Inner matrix dimensions must agree.
```

```
>> y = [1; 2; 3];
```

```
>> b = A*y
```

```
b =
```

```
32
```

```
22
```

Các phép toán trên vectơ và ma trận

- Đó là các phép chuyển đổi từ vectơ hoặc ma trận về dạng bảng chuyển đổi và viết ngay sau tên biến.

```
>> A = [ 4 5; 5 4; 6 3]
```

```
>> A'
```

```
ans =
```

4	5	6
5	4	3

Các phép toán trên vectơ và ma trận

- Nếu A là ma trận vuông cấp n thì A^n sẽ nguyên dạng thì A^n sẽ cho ta tích của n nhân tử A .
- Ví dụ:

```
>> A=[1 2; 3 4]; A^2
```

```
ans =
```

```
      7      10
     15      22
```

```
>> pi^2
```

```
ans =
```

```
10975/1112
```

```
>> mu2= 2^100;
```

```
>> format long, mu2
```

```
mu2 =
```

```
1.267650600228229e+030
```

Các phép toán trên vectơ và ma trận

- Phép toán lũy thừa đồng với ma trận kích thức 1×1 trở thành phép toán lũy thừa của \mathbb{R}^1 i.ling v« hính.

- **VÝ dụ:**

```
>> c=3.1;  
>> c^3  
ans =  
29.7910
```

- Sè mò cã thÓ lụ sè thùc tuú ý

- **VÝ dụ:**

```
>> 3^(-1/3)  
ans =  
0.6934
```


Các phép toán trên vectơ và ma trận

- **Tích theo từng thành phần** của hai ma trận cùng kích thước A và B là ma trận $A.*B$ với các phần tử là tích của các phần tử tương ứng của A và B.
- Ví dụ:

```
>> A=[ 1 2 3; 4 5 6] ; B=[3 2 1;-1 2 2] ;
```

```
>> A.*B
```

```
ans = 3    4    3  
      -4   10   12
```

Các phép toán trên vectơ và ma trận

- **Phép chia và lũy thừa theo từng thành phần:**
 $A ./ B$ và $A.^B$ được định nghĩa tương tự. Lưu ý là các phép tính với các thành phần phải là có nghĩa, nếu không MATLAB sẽ báo lỗi.
- Ví dụ:

```
>> A ./ B  
ans = 1/3    1    3  
       -4  5/2    3
```

```
>> A.^B  
ans =    1    4    3  
       1/4  25  36
```

Các phép toán trên vectơ và ma trận

- **Phép cộng ma trận với vô hướng:** Giá trị của vô hướng được cộng vào từng thành phần của ma trận.
- Ví dụ:

```
>> A=[1 2 3; 2 3 4];
```

```
>> A+5
```

```
ans =
```

6	7	8
7	8	9

Các hàm xử lý phép toán vectơ hóa

- Các hàm của Matlab đều là **hàm tích vectơ hóa**, nghĩa là nó sẽ đưa ra kết quả mới cả khi kích thích với các thành phần là giá trị hoặc hàm thì các thành phần tương ứng của kết quả ban đầu.
- VÝ dụ:** Vẽ đồ thị hàm $y=\sin(x)$ trên đoạn $[0, 2*\pi]$

```
>> x = (0:.1:2*pi) ;  
>> y = sin(x) ;  
>> plot(x,y)
```

Các hàm xử lý phép toán vectơ hóa

- Matlab cung cấp các phép toán sẽ khác @ic vectơ hóa, @ic ký hiệu giống nh phép toán sẽ khác th«ng th«ng nhng cũ thªm d«u ch«m "." ẽ tríc.
- VÝ d«:** ĐÓ vĩ @ả th«p hàm sẽ: $y = x/(1+x^2)$ trªn @o¹n $[-5, 5]$ ta cũ thÓ dĩng cũc l«nh

```
>> x = (-5:.1:5) ;
```

```
>> y = x. / (1+x.^2) ;
```

```
>> plot(x,y)
```

Các hàm tạo ma trận đặc biệt

- **zeros(m,n)** tạo ma trận $m \times n$ gồm toàn số 0;
- **ones(m,n)** tạo ma trận $m \times n$ gồm toàn số 1;
- **eye(n)** tạo ma trận $n \times n$ vệt $n \times n$;
- **diag(v)** (giới thiệu v là vectơ n chiều) tạo ma trận $n \times n$ đường chéo kích thước $n \times n$ với v là đường chéo.

Biến chuỗi trong MATLAB

- MATLAB cho phép sử dụng biến chuỗi ký tự: Sử dụng lệnh gán

S = 'Any Characters'

cho phép tạo mảng ký tự (chuỗi ký tự).

- Ví dụ:

```
>> msg = 'You''re right!'
```

```
msg =
```

```
    You're right!
```

- Lưu ý: Để tạo dấu ' trong chuỗi ký tự cần đánh hai dấu '

Biến chuỗi trong MATLAB

- Lệnh `S = [S1 S2 ...]` ghép các chuỗi `S1`, `S2`,... thành một chuỗi mới `S`.

- Ví dụ:

```
>> name = ['Michel' ' Paul ' ' Heath ']
```

```
name =
```

```
Michel Paul Heath
```

```
>> name(1)
```

```
ans =
```

```
M
```

```
>> name(1)+name(9)
```

```
ans =
```

```
174
```

- Lưu ý đến cách truy cập đến các thành phần trong chuỗi.

Biến chuỗi trong MATLAB

- $S = \text{char}(X)$ tạo S là ký tự có mã ASCII là X .
- $X = \text{double}(S)$ chuyển ký tự thành số
- Ví dụ:

```
>> char([65 66 67])
```

```
ans =
```

```
ABC
```

```
>> X = double('ABC')
```

```
X =
```

```
65      66      67
```

Biến chuỗi trong MATLAB

- Để khởi tạo biến mảng mà mỗi phần tử là một chuỗi, sử dụng:

```
>> S = {'Hello' 'Yes' 'No' 'Goodbye'}  
S =  
    'Hello'    'Yes'    'No'    'Goodbye'  
  
>> S(4)  
ans =  
    'Goodbye'
```

LẬP TRÌNH TRÊN MATLAB

Câu lệnh trong Matlab

- Câu lệnh hay gặp nhất trong Matlab có dạng

variable = expression

Câu lệnh này sẽ gán giá trị của biểu thức ***expression*** cho biến ***variable***.

Ví dụ:

```
>> x=2^10*pi
```

```
x =
```

```
3.216990877275948e+003
```

Câu lệnh trong Matlab

- Câu lệnh của Matlab cũng còn có thể có dạng đơn giản như sau:

expression

trong trường hợp này giá trị của biểu thức sẽ được gán cho biến ngầm định có tên là ***ans***.

Ví dụ:

```
>> 2*pi*exp(-5)
```

```
ans =
```

```
0.04233576958521
```

Câu lệnh trong Matlab

- Cuối cùng, một dạng nữa của câu lệnh trong Matlab là

variable

- Nếu như biến đã được gán giá trị trước đó thì nội dung của biến được đưa ra màn hình,
 - Nếu trái lại sẽ có thông báo rằng biến chưa được xác định.
- Người sử dụng có thể tận dụng điều này để kiểm tra xem một tên biến đã được dùng hay chưa.

Câu lệnh trong Matlab

- Câu lệnh của Matlab sẽ được thực hiện ngay sau khi nhấn phím Enter. Nếu câu lệnh Matlab kết thúc bởi Enter, theo ngầm định, Matlab sẽ đưa kết quả thực hiện lên thiết bị ra chuẩn (ngầm định là màn hình).
- Muốn tránh việc đưa kết quả ra ngay trực tiếp sau câu lệnh, cần kết thúc câu lệnh bởi dấu ; sau đó mới đến Enter.
- Khi câu lệnh của Matlab quá dài có thể ngắt thành hai hoặc nhiều dòng sử dụng dấu nối dòng ... ở cuối mỗi dòng chứa câu lệnh.

Câu lệnh trong Matlab

- Ví dụ:

```
>> avariablewithlongname = 100 + (32-17.33)*5 ...  
      + 2^3 - log(10)/log(2);
```

- Để xóa tất cả biến trong Matlab, ta dùng lệnh

```
>> clear
```

- Để xóa một số biến cụ thể, ta dùng lệnh

```
>> clear var1 var 2 ...
```

trong đó *var1*, *var2*, .. Là các tên của các biến cần xóa.

Các phép toán quan hệ và logic trong Matlab

Phép toán quan hệ	Ý nghĩa
<	Nhỏ hơn
<=	Nhỏ hơn hoặc bằng
>	Lớn hơn
>=	Lớn hơn hoặc bằng
==	Bằng
~=	Không bằng
Phép toán logic	Ý nghĩa
&	AND (hội)
	OR (tuyển)
~	NOT (phủ định)
0	FALSE
Số khác không	TRUE

Câu lệnh if

- Dạng tổng quát của câu lệnh if là

```
if expr1
  statements1
elseif expr2
  statements2
...
else
  statements
end
```

elseif và else là tùy chọn

- Nhóm lệnh đi ngay sau biểu thức (*expr*) đầu tiên có giá trị khác 0 sẽ được thực hiện.
- Nếu không có *expr* nào khác 0 thì nhóm lệnh sau else được thực hiện

Câu lệnh if

- VÝ dô:

```
>> t = rand(1) ;  
>> if t > 0.75  
    s = 0;  
elseif t < 0.25  
    s = 1;  
else  
    s = 1-2*(t-0.25) ;  
end  
>> s  
s =  
    0  
  
>> t  
t =  
    0.7622
```

Câu lệnh if

- Các phép toán quan hệ trong Matlab là $<$, $>$, $<=$, $>=$, $==$ (so sánh bằng logic), và $\sim=$ (không bằng).
- Các phép toán hai ngôi sẽ trả lại giá trị 0 hoặc 1 (tức là với các biến véc-tơ):

```
>> 5>3
```

```
ans =
```

```
1
```

```
>> 5<3
```

```
ans =
```

```
0
```

```
>> 5==3
```

```
ans =
```

```
0
```

Câu lệnh vòng lặp for

- Vòng lặp for lặp lại các câu lệnh trong thân của nó đối với các giá trị của biến chạy được lấy từ một vector dòng cho trước.
- Ví dụ

```
>> for i=[1,2,3,4]
```

```
    disp(i^2)
```

```
end
```

```
1
```

```
4
```

```
9
```

```
16
```

Câu lệnh vòng lặp for

- Chú ý đến việc sử dụng hàm nội trú **disp**: hàm này đưa ra màn hình nội dung của biến.
- Vòng lặp, cũng giống như câu lệnh if, phải kết thúc bởi **end**. Vòng lặp ở trên thường được viết dưới dạng như sau.

```
>> for i=1:4  
    disp(i^2)  
end  
1  
4  
9  
16
```

- Nhớ lại cách khởi tạo 1:4 cũng chính là [1, 2, 3, 4].

Câu lệnh vòng lặp for

- Đoạn lệnh

```
n=4; x = []; for i=1:n, x = [x, i^2], end
```

hay

```
x=[];
```

```
for i= 1:n
```

```
    x = [x, i^2];
```

```
end
```

sẽ tạo ra vector $x = [1, 4, 9, 16]$.

- Đoạn lệnh

```
n=4;x=[]; for i=n:-1:1, x = [x, i^2],end
```

sẽ tạo ra vector $x = [16, 9, 4, 1]$.

Câu lệnh while

- Câu lệnh có dạng sau:

while expr

C₁ C₂ ... C_n

end

- Các câu lệnh trong thân của vòng lặp *while* sẽ được lặp lại chừng nào biểu thức *expr* còn là true (có giá trị khác 0).

Câu lệnh while

- Ví dụ:

```
>> x=1;  
>> while 1+x > 1  
    x = x/2;  
end  
>> x  
x =  
    1.1102e-16
```

- Chú ý: Về mặt chính xác toán học thì $1 + x > 1$ đối với mọi $x > 0$.

Câu lệnh switch

- Câu lệnh **switch** cho phép thực hiện rẽ nhánh dựa trên giá trị biểu thức.
- Dạng tổng quát của câu lệnh **switch** là:

```
switch biethuc
```

```
    case giatri
```

```
        cac cau lenh
```

```
    case {giatri1, giatri2, giatri3, ...}
```

```
        cac cau lenh
```

```
    ...
```

```
    otherwise
```

```
        cac cau lenh
```

```
end
```

Ví dụ:

```
>> date= 'Sunday' ;  
>> switch lower(date)  
    case { 'sunday' , 'saturday' }  
        disp('the weekend. ' )  
    otherwise  
        disp('the workday. ' )  
    end
```

Kết quả: the weekend.

Câu lệnh break

- Lệnh break dừng ngay việc thực hiện vòng lặp WHILE hay lặp FOR. Trong vòng lặp lẫn nhau, BREAK sẽ thoát khỏi vòng lặp trong.
- Nếu sử dụng lệnh break ngoài vòng lặp FOR hay WHILE trong kịch bản hoặc hàm của MATLAB, lệnh này sẽ chấm dứt việc thực hiện kịch bản hay hàm tại chính điểm đó. Lệnh break sử dụng trong câu lệnh IF, SWITCH-CASE, sẽ ngay cả câu lệnh tại điểm đó.

Kịch bản (Script)

- Kịch bản là dãy các câu lệnh của Matlab được ghi lại trong một m – file, file đuôi .m.
- Khi đánh tên của file (không cần .m), dãy các lệnh này sẽ được thực hiện.
- Lưu ý: m – file phải được đặt tại một trong các thư mục mà Matlab sẽ tự động tìm kiếm m – file trong đó; danh mục các thư mục như thế có thể xem nhờ lệnh **path**.
- Một trong những thư mục mà Matlab luôn khảo sát chính là thư mục hiện thời. Thư mục này được hiển thị trong cửa sổ Current Directory.
- Người sử dụng có thể thay đổi thư mục hiện thời nhờ dùng các tiện ích trong cửa sổ này.
- **Câu hỏi:** thay đổi thư mục hiện thời như thế nào?

Kịch bản: Ví dụ

- VÝ dụ: Giả sử file `plotsin.m` chứa các dòng

```
x = 0:2*pi/N:2*pi;
```

```
y = sin(w*x);
```

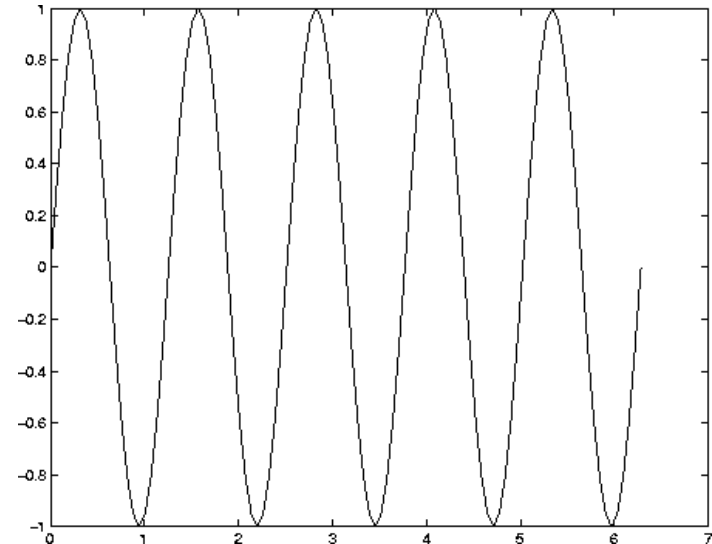
```
plot(x,y)
```

- Khi gõ lệnh

```
>> N=100;w=5;
```

```
>> plotsin
```

sẽ ra ảnh

Kịch bản (Script)

- Vẽ đồ thị cho thấy các lệnh trong một kịch bản cũng có thể truy nhập các biến xác định trong Matlab cũng coi là biến tạm thời (lưu ý truy nhập biến N và w trong plotsin.m).
- Các câu lệnh trong kịch bản cũng thực hiện giống như chúng ta nhập trực tiếp vào bàn phím.

Hàm (function)

- Viết số dòng hàm cả những u rơm hơn h¹/₄n kch b¹/₂n:
 - Dĩng hàm, ngêi số dòng cả thố t¹o những lỜnh mới trong Matlab.
- Mét hàm rơm rơm nghũa trong m-file b³/₄t rơm bễi dĩng cả cỂu tróc sau:
function [out1,out2,...] = funcname(inp1, inp2,...)
- PhÇn cởn l¹i cữa m-file sẽ chøa c_ic cỂu lỜnh cữa Matlab tÝnh gi_i, trẢ cữa c_ic rơm ra (output_i) vµ hợm thựnh c_ic cỂng viỂc rơm hái kh_ic.

Hàm (function)

- Điểm quan trọng cần lưu ý: khi hàm được gọi, nó thực hiện Matlab sẽ tạo một không gian nhớ tạm riêng.
- Các biến trong hàm không được truy cập các biến toàn cục (trong phần header), ngoài ra các biến được liệt kê trong danh sách return.
- Cần chú ý vì lẽ đó, các biến được tạo ra khi thực hiện hàm sẽ bị xóa bỏ khi việc thực hiện hàm kết thúc, ngoài ra các biến được liệt kê trong danh sách return

Ví dụ

- Lập Hàm giải phương trình bậc 2

Các phương pháp tính ma trận nâng cao

Trở riêng và vectơ riêng

- Một trong những phép tính rất hay phải thực hiện với ma trận là tìm giá trị riêng và vectơ riêng với công thức **eig**. Nếu A là ma trận vuông, thì

$$Av = \lambda v$$

sẽ cho ta giá trị riêng của A trong một vectơ, cần

$$[V, \lambda] = \text{eig}(A)$$

cho ta phân tích giá trị của A :

- V là ma trận các cột của các vectơ riêng của A ,
- λ là ma trận chéo với các phần tử trên chéo là các giá trị riêng của A .
- Đúng thức $AV = V\lambda$ đúng đắn.
- Nếu A là chéo hóa được, thì V là chéo hóa, cần nếu A là chéo hóa được thì V là trực giao (nghĩa là $V^T V = I$).

Ví dụ

```
A = [1 3 2;4 5 6;7 8 9];
>> eig(A)
ans =
    15.9743
   -0.4871 + 0.5711i
   -0.4871 - 0.5711i
>> [V,D] = eig(A)
V =
   -0.2155          0.0683 + 0.7215i    0.0683 - 0.7215i
   -0.5277   -0.3613 - 0.0027i   -0.3613 + 0.0027i
   -0.8216    0.2851 - 0.5129i    0.2851 + 0.5129i
D =
    15.9743          0          0
         0   -0.4871 + 0.5711i          0
         0          0   -0.4871 - 0.5711i
>> A*V-V*D
ans = 1.0e-14 *
   -0.0888          0.0777 - 0.1998i    0.0777 + 0.1998i
         0   -0.0583 + 0.0666i   -0.0583 - 0.0666i
         0   -0.0555 + 0.2387i   -0.0555 - 0.2387i
```

Ví dụ: A là ma trận đường chéo

```
>> A=[1 2 3; 0 3 4; 0 0 5]
```

```
A =
```

1	2	3
0	3	4
0	0	5

```
>> [V, D]= eig(A)
```

```
V =
```

1.0000	0.7071	0.6163
0	0.7071	0.7044
0	0	0.3522

```
D =
```

1	0	0
0	3	0
0	0	5

Ví dụ: A là ma trận đối xứng

```
>> A=[5 6 7; 6 7 8; 7 8 9]
```

```
A =
```

5	6	7
6	7	8
7	8	9

```
>> [V, D]= eig(A) ; V
```

```
V =
```

0.7685	0.4082	0.4927
0.0660	-0.8165	0.5736
-0.6365	0.4082	0.6544

```
>> V*V'
```

```
ans =
```

1.0000	-0.0000	0.0000
-0.0000	1.0000	0.0000
0.0000	0.0000	1.0000

Các phép toán nâng cao

- Matlab còn cung cấp rất nhiều hàm liên quan đến xử lý ma trận. Phần lớn các hàm này về mặt liên quan đến phép nhân tích ma trận để tính tích. Một số phép nhân tích hay dùng trong các phép nhân tích như vậy là:
 - **lu** tính phân tích LU của ma trận;
 - **chol** tính phân tích Cholesky của ma trận đối xứng xác định dương;
 - **qr** tính phân tích QR của ma trận;
 - **svd** tính trị chuẩn qui (singular values) hay trị chuẩn qui phân rã (singular value decomposition) của ma trận;
 - **cond, condest, rcond** tính số điều kiện của ma trận (condition numbers);
 - **norm** tính các loại chuẩn (norms) của ma trận hay vectơ;

Đồ họa công nghệ cao

Matlab cũng cho ra nhiều dạng đồ thị khác nhau:

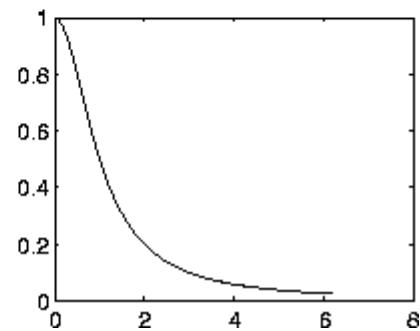
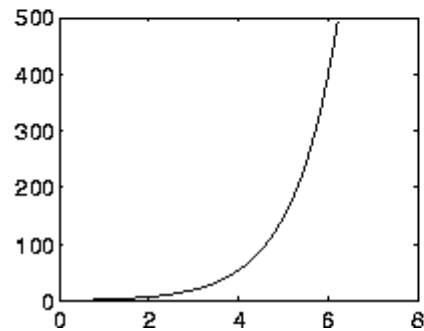
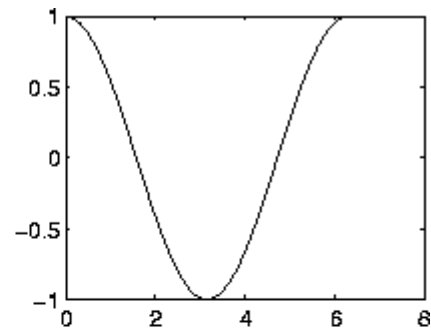
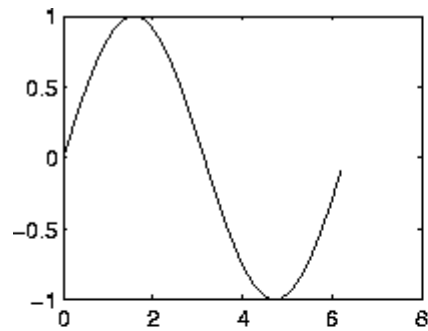
- Vẽ đường hai chiều (2D curves),
- Vẽ mặt 3 chiều (3D surfaces),
- Vẽ khung của mặt 3 chiều (contour plots of 3D surfaces),
- Vẽ đường tham số 2D và 3D (parametric curves in 2D and 3D).
-

Đa nhều ®ả thê l^n cng mét cõa sæ

- Lệnh subplot t'õ nhều bñn vñ tr^n cng mét cõa sæ. ChÝnh x_c h_n, subplot(m,n,i) t'õ *mn* bñn vñ, ®íc xÕp trong mñng vñ m dñng vù n cét. Lệnh nuy cng b³/₄t buéc lệnh plot tiÕp theo phñi chuyón ®õn hõ to¹ ®é thø i (®õm theo sè dñng). VÝ dõ

```
>> t = (0:.1:2*pi)';  
>> subplot(2,2,1)  
>> plot(t,sin(t))  
>> subplot(2,2,2)  
>> plot(t,cos(t))  
>> subplot(2,2,3)  
>> plot(t,exp(t))  
>> subplot(2,2,4)  
>> plot(t,1./(1+t.^2))
```

Đưa ra nhiều đồ thị

Vẽ đường

- Hàm **plot** vẽ đồ thị của dữ liệu trên mặt phẳng. Cho vectơ x gồm các hoành độ x_1, \dots, x_n và vectơ y gồm các tung độ y_1, \dots, y_n , lệnh **plot(x, y)** sẽ vẽ các điểm (x_1, y_1) đến (x_n, y_n) . Theo ngầm định các điểm này sẽ được nối theo thứ tự liên tiếp.
- Tạo một câu lệnh có dạng sau **plot(x1, y1, linestyle1, ..., xn, yn, linestylen)** trong đó **linestyle i** ($i=1, 2, \dots, n$) là một hoặc nhiều ký hiệu để vẽ.

Vẽ đường

- Câu lệnh này cho phép vẽ các bé dữ liệu: (x_1, y_1) với kiểu ®eng vẽ **linestyle1**, (x_2, y_2) với kiểu ®eng vẽ **linestyle2**, ..., (x_n, y_n) với kiểu ®eng vẽ **linestylen** trên cùng một hệ trục tọa độ.
- Kiểu ®eng vẽ x, c ®pnh mụu vẽ, ký tự dừng ®ó hión thp ®ióm dữ liệu vù d'ng của ®eng nèi. Kiểu ®eng vẽ lụ $x@u$ ®ic t'ò b»ng c, ch ghĐp c, c ký tự tở c, c cét sau, mçi cét lấy kh«ng qu, mét ký tự:

Vẽ đường

Màu của ®êng vĩ	Ký từ hin th	Nét vĩ
y yellow	. du chm (point)	- solid
m magenta	o vng trn (circle)	: dotted
c cyan	x du x (x-mark)	-. dashdot
r red	+ du céng (plus)	-- dashed
g green	* du sao (star)	
b blue	s hnh vuông (square)	
w white	d kim cng (diamond)	
k black	v tam giác ch xung	
	^ tam giác ch ln	
	< tam giác ch sang tri	
	> tam giác ch sang phải	
	p ng sao 5 cnh (pentagram)	
	h ng sao 6 cnh (hexagram)	

Vẽ đường

- **VÝ DÔ.**

- Lệnh `plot(x,y,'ro:')` vẽ đường nối bởi các chấm màu đỏ với các điểm dữ liệu nằm trên trục.
- Lệnh `plot(x,y,'gd')` vẽ các điểm dữ liệu hình dạng kim cương màu xanh lá, các trục màu không nối các điểm.
- Lệnh `plot(x,y,'y-',x,y,'go')` vẽ dữ liệu hai trục với đường nối liền nét màu vùng màu các điểm dữ liệu nằm trên trục xanh lá, các trục.

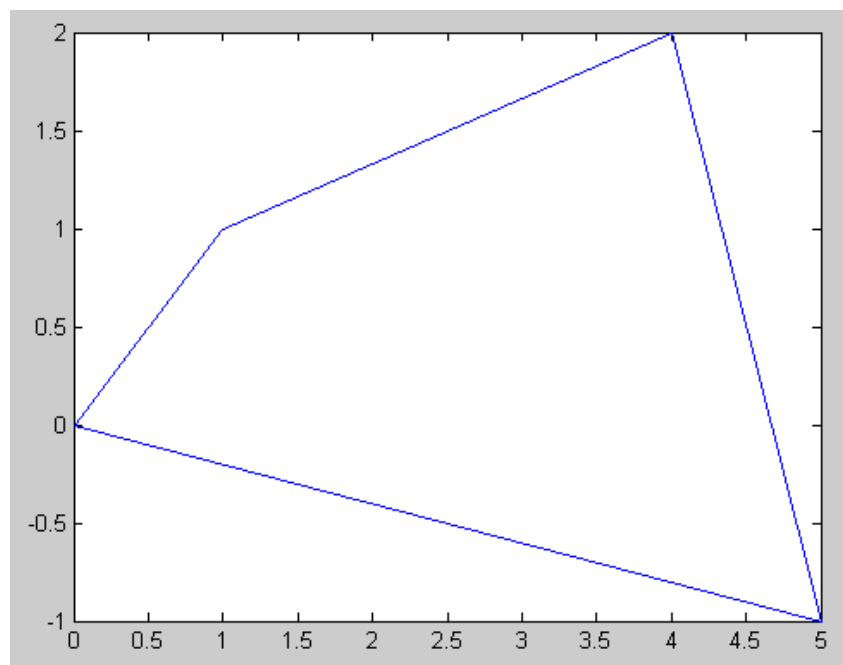
Vẽ đường

- ĐÓ vẽ tồ gi,c vớ c,c ®Ồnh (0,0), (1,1), (4,2) vµ (5,-1) ta cũ thỒ sồ dồg c,c lỒnh sau

```
>> x=[0 1 4 5 0];
```

```
>> y=[0 1 2 -1 0];
```

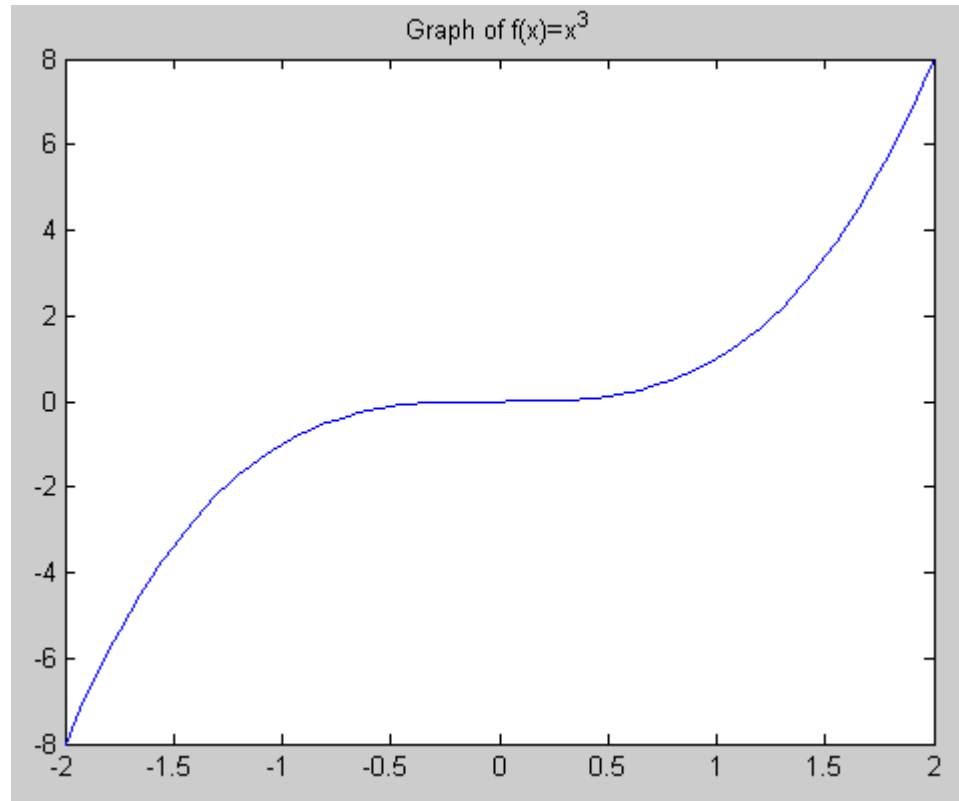
```
>> plot(x,y)
```


Vẽ đường

- Ta cần thao tác vẽ đồ thị của hàm số như vẽ nhiều điểm trên đồ thị của nó.
- Ví dụ: Vẽ đồ thị của hàm $y=x^3$ trên đoạn $[-2, 2]$,
 - Trích hết x , các điểm vectơ lưới chia đoạn $[-2, 2]$ với bước chia là 0.05
`>> x=-2:.05:2;`
 - Tiếp theo tính vectơ y của ký thức giêng x với các thành phần lưu trữ ba của các thành phần của vectơ x
`>> y=x.^3;`
 - Sử dụng lệnh `plot(x, y)` để vẽ đồ thị của hàm số:
`>> plot(x,y)`
 - Đặt tên cho hình vẽ như lệnh
`>> title('Graph of f(x)=x^3')`

Đồ thị hàm số $y = x^3$

Vẽ đường cong tham số

- Việc vẽ các đường cong tham số cần thực hiện một số bước. Ví dụ: Để vẽ đường

$$\mathbf{r}(t) = (2t \cos t / (t+1), 2t \sin t / (t+1)) \text{ với } t \in [0, 4\pi],$$

thì ta xác định vectơ lưới chia t :

```
>> t=0:.1:4*pi;
```

Tiếp theo tính các tọa độ x, y và vẽ đường cong:

```
>> x=2*t.*cos(t)./(t+1);
```

```
>> y=2*t.*sin(t)./(t+1);
```

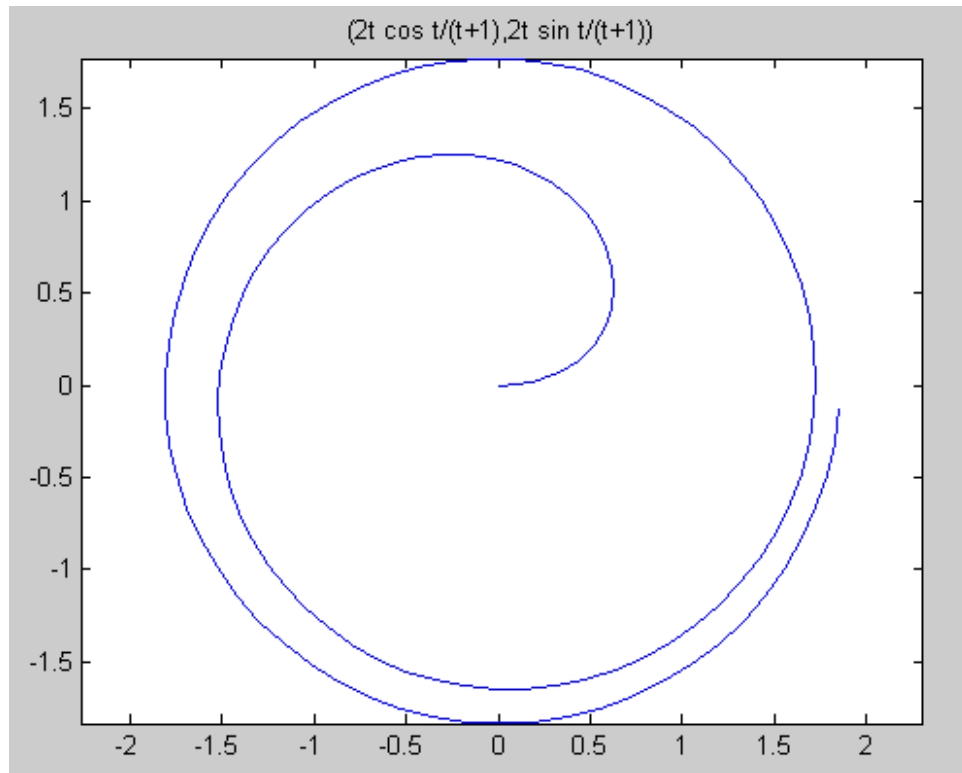
```
>> plot(x,y);
```

```
>> title('(2t cos t / (t+1), 2t sin t / (t+1))')
```

Vẽ đường cong tham số

- MATLAB từ ®éng phẫng c, c trục ®Ó ®ả thP IÊp ®Çy mụn hình. ĐÓ cũ ®íc tũ IÖ chÝnh x, c h·y ®, nh IÖnh axis equal.

>> axis equal

Vẽ đường

- ĐÓ vẽ nhiều ®êng trªn cöng mét hình vẽ, h·y sö dông lÖnh **hold on**.

- **VÝ dƠ**: Vẽ hai vßng trßn

$$x^2 + y^2 = 4 \text{ vµ } (x-1)^2 + (y-1)^2 = 1.$$

- Ph¬ng trình tham sè c¶a chóng lµ

$$\mathbf{r}_1(t) = (2\cos t, 2\sin t)$$

vµ

$$\mathbf{r}_2(t) = (1 + \cos t, 1 + \sin t) \text{ vói } t \in [0, 2\pi].$$

Vẽ đường

```
>> t=0:pi/20:2*pi;  
>> plot(2*cos(t),2*sin(t))  
>> hold on  
>> plot(1+cos(t),1+sin(t))  
>> axis equal  
>> title('The circles  $x^2+y^2=4$  and  $(x-1)^2+(y-1)^2=1$ ')
```

Vẽ đường cong 3D

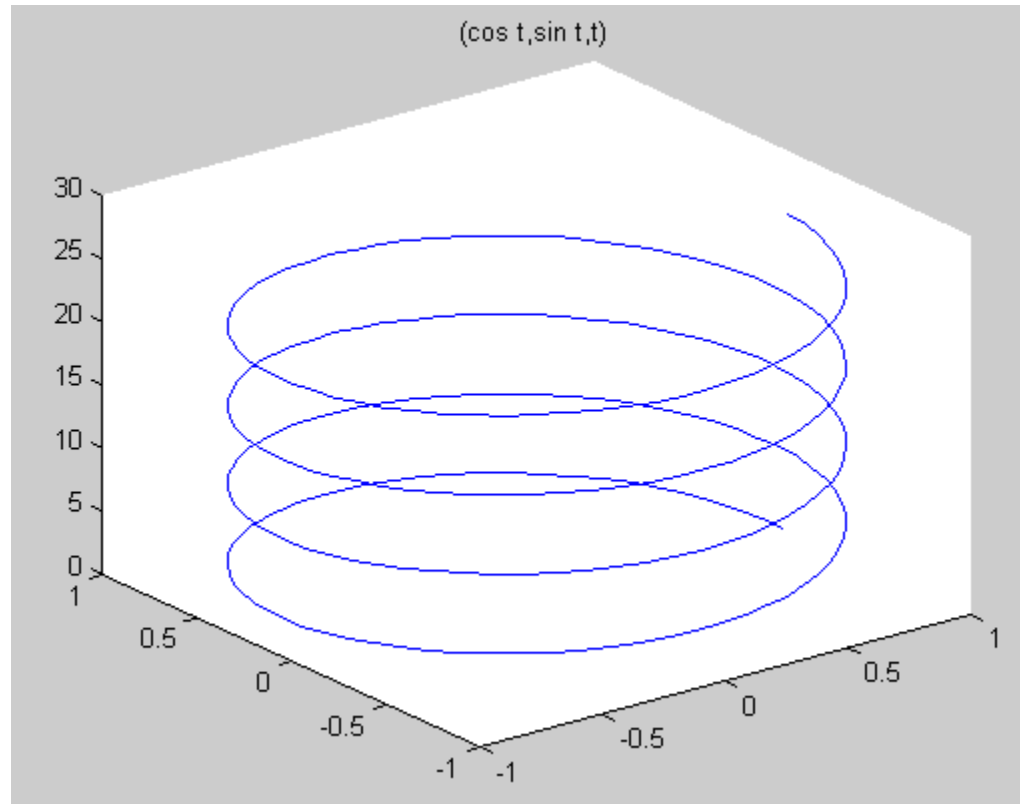
- Trong không gian 3 chiều lệnh tương tự như `plot` là `plot3`.
- **VÍ dụ.** ĐÓ vẽ ®êng tham số $\mathbf{r}(t)=(\cos(t),\sin(t),t)$ với $t \in [0,8\pi]$ ta thực hiện các lệnh sau.

```
>> t=0:.1:8*pi;
```

```
>> plot3(cos(t),sin(t),t)
```

```
>> title('(cos t,sin t,t)')
```

Vẽ đường cong 3D

Vẽ đường cong trong tọa độ cực

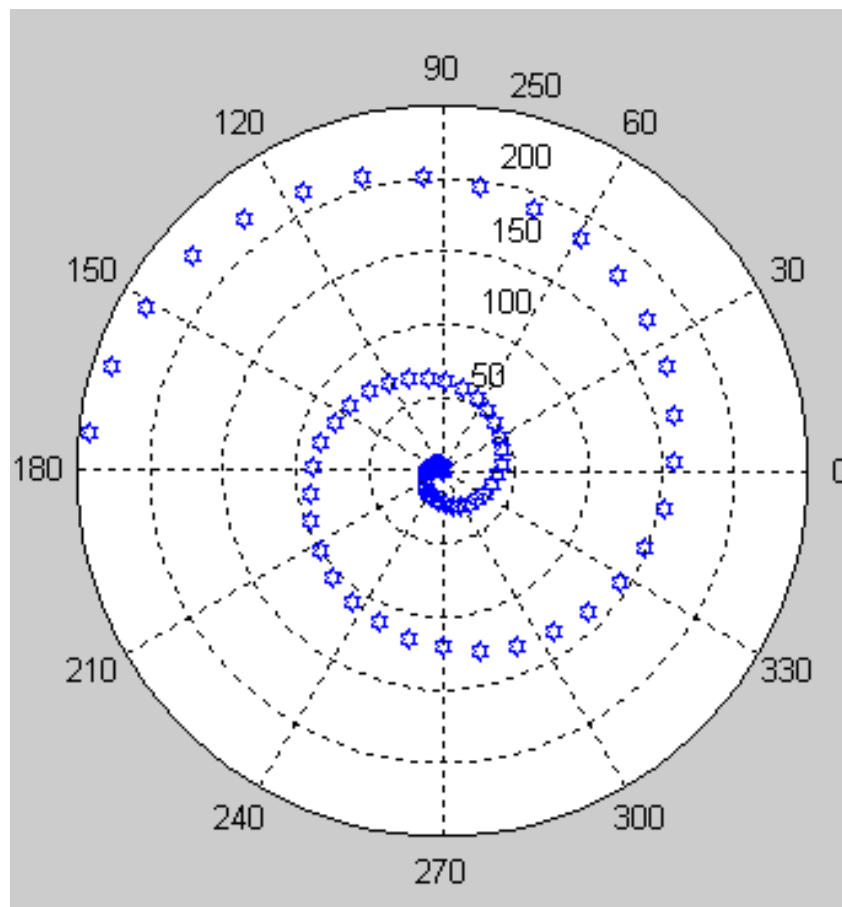
- **VÝ dụ.** ĐÓ vẽ ®êng trong to¹ ®é cùc $\rho=\theta^2$, vớ $0\leq\theta\leq5\pi$ ta cã thÓ ®,nh c, c lÖnh sau

```
>>theta = 0:0.2:5*pi;
```

```
>>rho=theta.^2;
```

```
>>polar(theta,rho,'hb')
```

Vẽ đường cong trong tọa độ cực

Vẽ mặt

- ĐÓ vẽ đồ thị của hàm số $f(x,y)$ trên miền hình chữ nhật

$$R = [a,b] \times [c,d] = \{(x,y) \mid a \leq x \leq b; c \leq y \leq d\},$$

tríc hốt ta cộn t'oi l'oi r'oi trong miền không s'it nh'ei hàm **meshgrid**:

$$[X,Y] = \text{meshgrid}(x,y)$$

- tạo lưới chia hình chữ nhật được mô tả bởi vector x, y trong hai mảng X, Y . Các dòng trong X là các bản sao của vector x , các cột trong Y là các bản sao của vector y

Vẽ mặt

- Ví dụ, tạo chia lưới miền chữ nhật $[0,4] \times [0,3]$ thành các lưới chữ nhật có kích thước bằng 1 cao 0.5, từ đó tạo vectơ x và y để phân phối chia lưới.

```
>> x=0:4;  
>> y=0:.5:3;
```
- Tiếp theo dùng `meshgrid` để tạo các lưới trên lưới.

```
>> [X,Y]=meshgrid(x,y)
```

Vẽ mặt

- Khi đã có hàm số ta cần vẽ đồ thị của hàm số

$$f(x,y)=3x - 2y.$$

- Khi đã có hàm số tính giá trị của hàm số theo trục z.

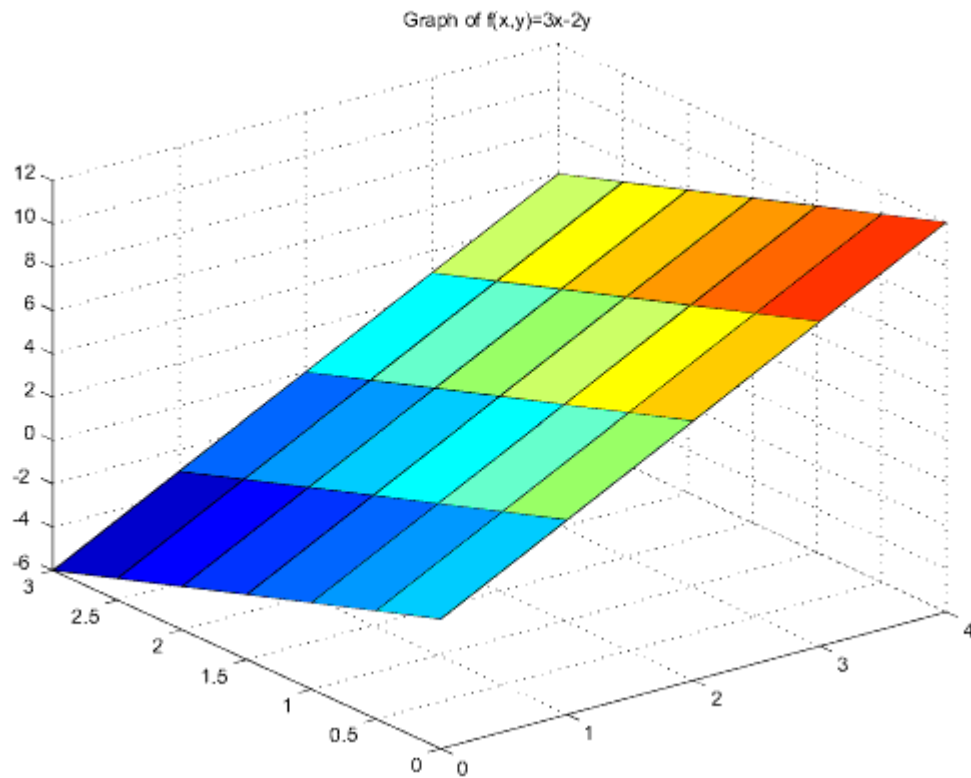
```
>> Z=3*X-2*Y
```

- Cuối cùng sẽ dùng lệnh **surf** để vẽ mặt.

```
>> surf(X,Y,Z)
```

```
>> title('Graph of f(x,y)=3x-2y')
```

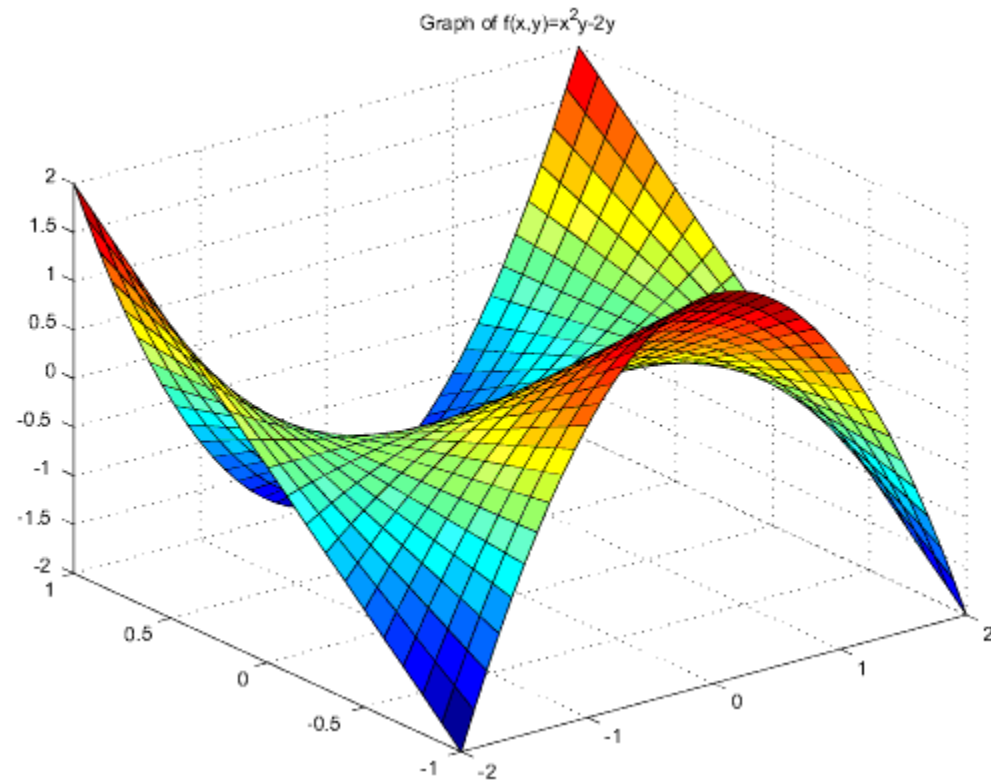
Vẽ mặt

Vẽ mặt

- Tiếp theo ta xét việc vẽ đồ thị của hàm:
 $f(x,y)=x^2y - 2y$ trên miền $[-2,2] \times [-1,1]$.
- Ta sẽ dùng lưới vuông với độ dài bước chia 0.1:
`>> [X,Y]=meshgrid(-2:.1:2,-1:.1:1);`
- Sau đó dùng phép toán vectơ để tính giá trị của hàm Z.
`>> Z=(X.^2) .* Y-2*Y;`
- Cuối cùng ta vẽ mặt như sau.
`>> surf(X,Y,Z)`
`>> title('Graph of f(x,y)=x^2y-2y')`

Vẽ mặt

Vẽ mặt

- Mét trong những khả năng khi vẽ mặt lư phải ãi mặt với phĐp chia cho 0. Chẳng h¹n, ta muèn vẽ ã thĐ của hàm sẽ

$$f(x, y) = \frac{xy}{\sqrt{x^2 + y^2}}$$

- trªn líi vu«ng $[-1, 1] \times [-1, 1]$.

Vẽ mặt

- Sử dụng các lệnh

```
>> [X,Y]=meshgrid(-1:.1:1) ;
```

```
>> Z=X.*Y./sqrt(X.^2+Y.^2) ;
```

Warning: Divide by zero.

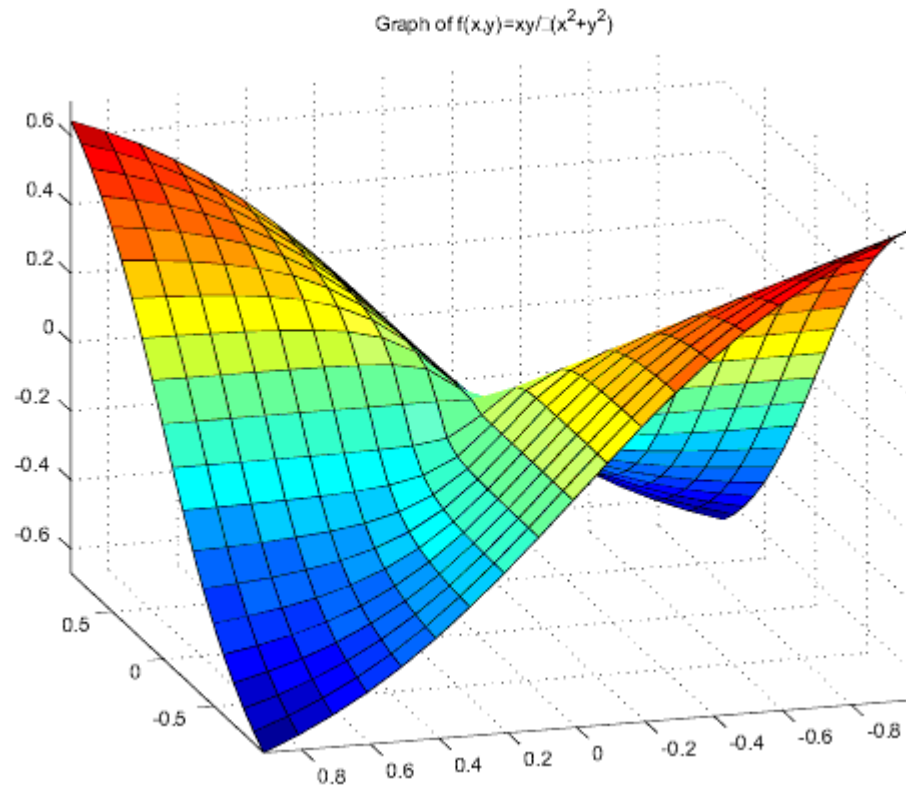
- Lỗi do (0,0) là điểm thuộc lưới chia.
- Nếu ta vẽ mặt thì điểm của lưới tại (0,0) sẽ khuyết

Vẽ mặt

- ĐÓ tạo khái tình huống ngy mét c, ch lym
@n gi n lym h-y x,c @Pnh líi sao cho @iÓm
(0,0) kh«ng thuộc líi @iÓm chia.
- Ch¼ng h¼n, ta cũ thÓ tiÕn hnh nh sau

```
>> [X,Y]=meshgrid(-.99:.1:1) ;  
>> Z=X.*Y./sqrt(X.^2+Y.^2) ;  
>> surf(X,Y,Z)  
>> title('Graph of  
f(x,y)=xy/\surd(x^2+y^2)')  
>> axis equal
```

Vẽ mặt

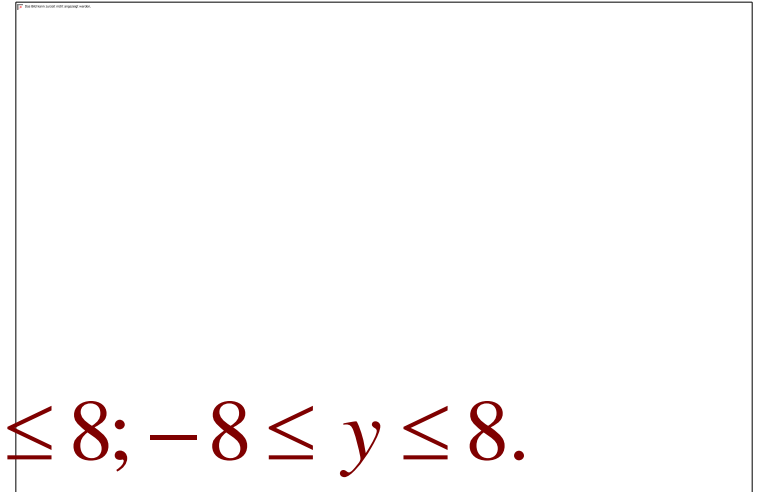
Vẽ mặt

- VÝ dồ. Vĩ

$$z = \sin(r)/r$$

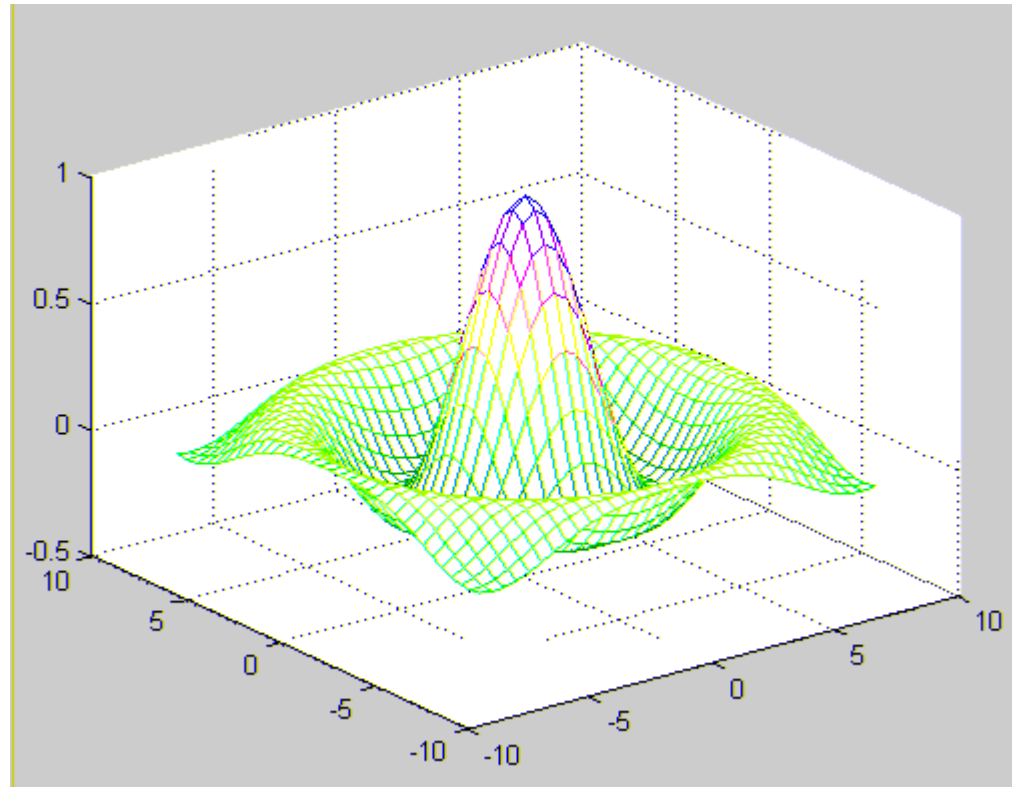
- víi

$$r = \sqrt{x^2 + y^2}, -8 \leq x \leq 8; -8 \leq y \leq 8.$$


```
x = -8:0.5:8; y = -8:0.5:8;  
[X,Y]=meshgrid(x,y) ;  
R=sqrt(X.^2+Y.^2)+eps;  
Z=sin(R) ./R;  
mesh(X,Y,Z)
```

Vẽ mặt

Tính toán khoa học

Vẽ mặt

- Điểm khác nhau giữa hai lĩnh vực surf và mesh là: surf tạo ra một bề mặt, còn mesh thì không.
- Việc vẽ mặt tham số hóa diễn hình một cách tự nhiên. Cho phương trình tham số

$$\mathbf{r}(u,v) = (x(u,v), y(u,v), z(u,v))$$

của mặt, trong đó miền biến thiên của (u,v) là hình chữ nhật, thì hốt ra tọa độ theo các tham số u và v , sau đó xác định các tọa độ x, y và z theo tọa độ số đông phương trình tham số.

Vẽ mặt

- Ví dụ. Xét mặt cầu bán kính R tâm tại gốc tọa độ của không gian R^3 cả phương trình tham số

$$r(\phi, \theta) = (\rho \sin \phi \cos \theta, \rho \sin \phi \sin \theta, \rho \cos \phi);$$

$$0 \leq \phi \leq \pi; 0 \leq \theta \leq 2\pi$$

- Giải số ta cần vẽ mặt cầu trên vpt.
- Trích hết ta tạo lưới theo các tham số ϕ và θ .

```
>> phi=0:pi/20:pi;
```

```
>> theta=0:pi/10:2*pi;
```

```
>> [Phi, Theta]=meshgrid(phi, theta);
```


Vẽ mặt

- Tiếp theo ta sẽ dùng trình tham số với $r = 1$ để tính các tọa độ x, y và z

```
>> X=sin(Phi) .* cos(Theta) ;
```

```
>> Y=sin(Phi) .* sin(Theta) ;
```

```
>> Z=cos(Phi) ;
```

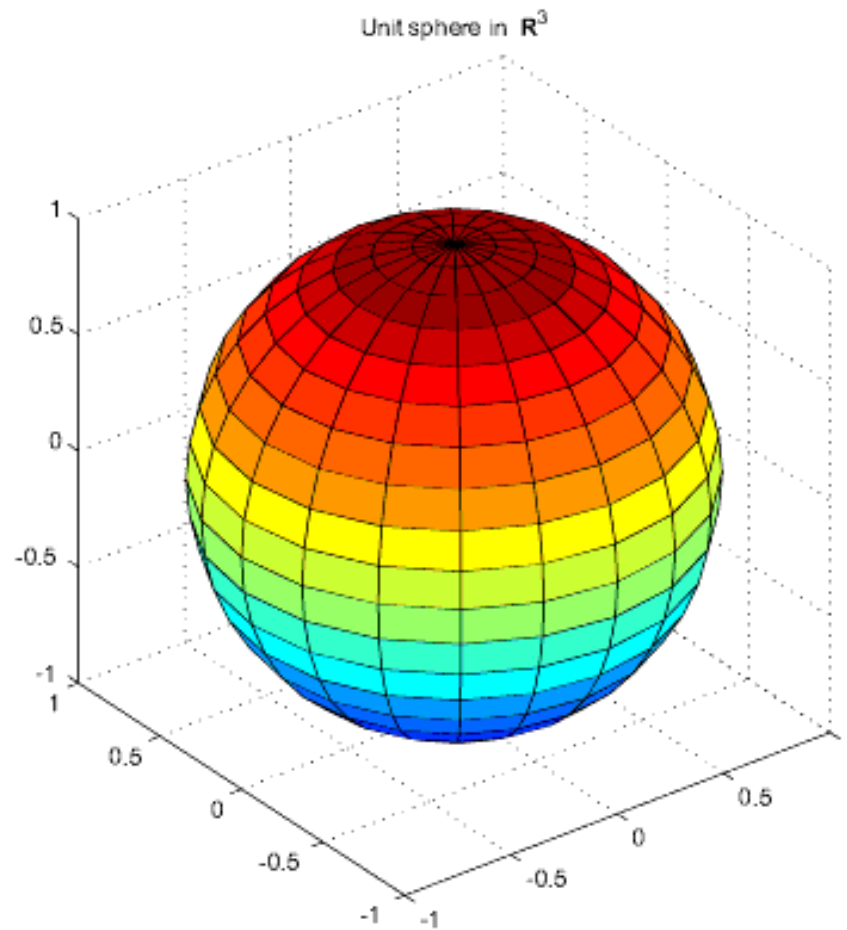
- Cuối cùng ta vẽ mặt và phẳng trục sao cho thu được hình ảnh trong giếng mặt của họ.

```
>> surf(X,Y,Z)
```

```
>> axis equal
```

```
>> title('Unit sphere in {\bf R}^3')
```

Vẽ mặt

Đa thức trong Matlab

- Đa thức bậc n

$$P = a_n x^n + a_{n-1} x^{n-1} + \dots + a_1 x + a_0$$

- Biểu diễn bằng vector hàng $n+1$ phần tử
 - Sắp xếp hệ số từ bậc cao nhất đến bậc 0
 - Ví dụ $p = 3x^4 + x^2 - 3x + 5$
 - `>>p=[3 0 1 -3 5]`
 - `p= 3 0 1 -3 5`

Các phép tính với đa thức

HÀM	Ý NGHĨA
<code>conv(p1,p2)</code>	Nhân hai đa thức
<code>[k,d]=deconv (p1,p2)</code>	Chia hai đa thức (k= kết quả; d =phần dư)
<code>k=polyder(p)</code>	Tìm đạo hàm của đa thức p
<code>k=polyder(p,q)</code>	Tìm đạo hàm của đa thức tích ($p \cdot q$)
<code>[n,d]=polyder(num,den)</code>	Tìm đạo hàm (dạng n/d) của phân thức (num/den)
<code>roots(p)</code>	Tìm nghiệm đa thức p
<code>p=poly(r)</code>	Lập đa thức p từ vector r chứa các nghiệm.
<code>polyval(p,x)</code>	Tính giá trị của đa thức tại x (x có thể là mảng)
<code>[r,p,k]= residue(num,den)</code>	Tìm các thành phần tối giản của phân thức
<code>[num,den]=residue(r,p,k)</code>	Chuyển các thành phần tối giản thành 1 phân thức
<code>printsys(num,den,'s')</code>	in phân thức có dạng tỉ số 2 đa thức theo s
<code>[z,p,k]=tf2zp(num,den)</code>	Tìm các zero z, cực p, độ lợi k của phân thức

Các phép tính với đa thức

- Ví dụ 1:

```
>> r=[1 3];  
>> p=poly(r)  
p = 1 - 4 3
```

```
>> polyval(p,[1 3 5])  
ans =
```

0 0 8

```
>> printsys(r,p,' x' )  
num/den =  
      x + 3  
-----  
     x^2 - 4 x + 3
```

- Ví dụ 2:

$$\frac{x^4 + 3x - 14}{x^2 - 4} = \frac{(x^4 - 16 + 3x + 2)}{x^2 - 4}$$
$$= x^2 + 4 + \frac{1}{x+2} + \frac{2}{x-2}$$

$$k(x)=x^2 +4$$

$$r=[1 \ 2]$$

$$p=[-2 \ 2]$$

Các phép tính với đa thức

Ví dụ 3:

$$G(s) = \frac{4s^2 + 16s + 12}{s^4 + 12s^3 + 44s^2 + 48s}$$

```
>> num=[4 16 12]
>> den=[1 12 44 48 0]
>> [z,p,k]=tf2zp(num,den)
z =
    -3
    -1
p =
     0
 -6.0000
 -4.0000
 -2.0000
k =
     4
```

Do đó :

$$G(s) = \frac{K(s - z_1)(s - z_2)}{(s - p_1)(s - p_2)(s - p_3)} = \frac{4(s + 3)(s + 1)}{(s + 6)(s + 4)(s + 2)}$$

Vào-Ra dữ liệu

- **Vào dữ liệu từ bàn phím**
 - Các lệnh liên quan đến nhập dữ liệu từ bàn phím: `input`, `keyboard`, `menu` và `pause`.
- **Lệnh `input`:** Lệnh này đưa ra thông báo nhắc người sử dụng nhập dữ liệu và nhận dữ liệu đánh từ bàn phím. Lệnh có dạng

`R = input(string)`

trong đó `R` là tên biến, *string* là xâu ký tự chứa thông báo nhắc người sử dụng biết về dữ liệu cần nạp. Dữ liệu có thể là biểu thức bất kỳ. Nếu người sử dụng ấn Enter ngay thì `R` sẽ là ma trận rỗng.

Vào dữ liệu từ bàn phím

- Ví dụ:

```
>> m=input('Nhap so dong cua ma tran: ')
```

```
Nhap so dong cua ma tran: 3
```

```
m =
```

```
3
```

```
>> n = input('Hay nhap so cot cua ma tran  
n =')
```

```
Hay nhap so cot cua ma tran n =5
```

```
n =
```

```
5
```


Vào dữ liệu từ bàn phím

- Ví dụ

```
>> a =input('Hay nhap cac phan tu cua ma tran a  
theo khuan dang:\n [Cacphan tu dong 1 ;\n ...  
\n Cac phan tu dong m] : \n\n')
```

Hay nhap cac phan tu cua ma tran a theo khuan dang:

[Cacphan tu dong 1 ;

...

Cac phan tu dong m] :

[1 2 3 4 5;

6 7 8 9 10;

11 12 13 14 15]

Vào-Ra dữ liệu

- **Lệnh keyboard**

- Khi lệnh này được đặt trong m – file thì nó ngắt việc thực hiện chương trình.
- Màn hình xuất hiện dấu nhắc >>K.
- Người sử dụng có thể xem hoặc biến đổi giá trị các biến bằng các lệnh của Matlab.
- Chấm dứt chế độ dùng **Enter**.
- Tiện lợi cho việc gỡ rối (debug) chương trình.

Vào-Ra dữ liệu

- **Lệnh menu:** Cho phép tạo bảng lựa chọn. Lệnh có dạng sau.

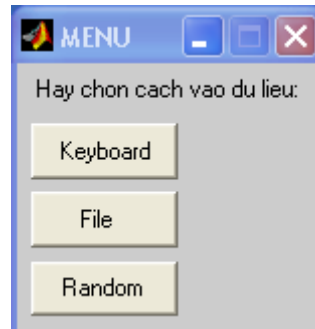
CHOICE = menu(HEADER, ITEM1, ..., ITEMn)
 - Lệnh sẽ hiển thị tiêu đề của bảng chọn chứa trong xâu HEADER, tiếp đến là dãy các lựa chọn trong các xâu: ITEM1, ..., ITEMn.
 - Chỉ số của lựa chọn sẽ được trả lại cho biến CHOICE.
- Trong màn hình đồ họa Matlab sẽ hiển thị bảng lựa chọn trong một cửa sổ MENU với các phím ấn chọn.

Vào-Ra dữ liệu

- Ví dụ:

```
>> CHOICE = menu('Hay chon cach vao du lieu: ', 'Keyboard', 'File', 'Random ')
```

- Trên màn hình đồ họa hiển thị bảng lựa chọn:

- Người sử dụng chọn bằng việc click chuột vào lựa chọn cần thiết.

Vào-Ra dữ liệu

- Cách sử dụng khác của menu

CHOICE = menu(HEADER, ITEMLIST)

trong đó ITEMLIST là mảng chuỗi.

- Ví dụ:

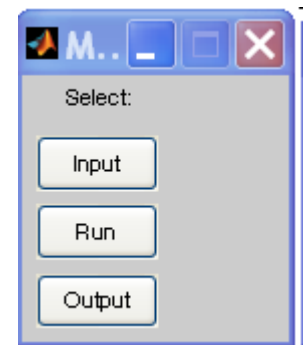
```
>> ItemList={'Input','Run','Output'};
```

```
>> HEADER='Select:';
```

```
>> CHOICE = MENU(HEADER, ItemList)
```

```
CHOICE =
```

```
1
```


Vào-Ra dữ liệu

- **Lệnh pause:** Số dòng ®Ó chệ tr¶ lèi cĩa ngêi số dòng.

pause(n)

trong ®ã n cĩa thÓ lự sè kh«ng nguyªn. PAUSE(n) sũ
dĩng n seconds rãi mĩi tiĩp tĩc.

- Lệnh pause kh«ng cĩa tham sè sũ dĩng cho ®ĩn khi ngêi
số dòng gĩa mét phÝm.
- Lệnh

pause off

chØ th¶ r»ng tĩt c¶ cĩc lĩnh PAUSE or PAUSE(n) ®ĩ
sau nĩa sũ kh«ng cĩa tĩc dĩng.

- Lệnh

pause on

chØ th¶ r»ng cĩc lĩnh PAUSE sau nĩa sũ cĩa tĩc dĩng
ng³/₄t.

Đưa ra màn hình

- **Đưa ra màn hình nội dung mảng**

- Gõ tên biến không có ; cuối lệnh

- **Ví dụ:**

```
>> x = [1 2 3] ;
```

```
>> y=[2; 3; 4] ;
```

```
>> x*y
```

```
ans =
```

```
20
```

Đưa ra màn hình

- **Lệnh disp:**

- Dùng để hiển thị nội dung của biến ra màn hình và không hiển thị tên biến
- Làm việc dù có ; hay không
- Lệnh có dạng

disp(X)

với X là biến hoặc biểu thức cần hiển thị.

- **Ví dụ:**

```
>> B = [1 2 3; 4 5 6; 7 8 9]
```

```
>> disp(B^2) ;
```

30	36	42
66	81	96
102	126	150

```
>> disp(B.^2) ;
```

1	4	9
16	25	36
49	64	81

Đưa ra màn hình

- **Ví dụ:** Lập bảng tính giá trị hàm sin

```
clc
n = input('Give number of point n = ');
x = linspace(0,1,n);
y = sin(2*pi*x);
disp(' ')
disp('!      k      !      x(k) !      sin(x(k))      !')
disp('-----')
for k=1:n    degrees = (k-1)*360/(n-1);
disp(sprintf('!    %2.0f      !    %3.0f  !    %6.3f\n',k,degrees,y(k)));
end
disp(' ');
disp('x(k) is given in degrees.')
disp(sprintf('One Degree = %5.3e Radians',pi/180))
```

Đưa ra màn hình

- Kết quả thực hiện có thể có dạng:

Give number of point $n = 10$

!	k	!	x(k)	!	sin(x(k))	!

!	1	!	0	!	0.000	!
!	2	!	40	!	0.643	!
!	3	!	80	!	0.985	!
!	4	!	120	!	0.866	!
!	5	!	160	!	0.342	!
!	6	!	200	!	-0.342	!
!	7	!	240	!	-0.866	!
!	8	!	280	!	-0.985	!
!	9	!	320	!	-0.643	!
!	10	!	360	!	-0.000	!

x(k) is given in degrees.

One Degree = 1.745e-002 Radians

Đưa ra màn hình

- **Lệnh fprintf**
- Lệnh có dạng

`fprintf(dialog_format, danh_sach_bien)`

trong đó **dialog_format** là biến (hằng) chuỗi ký tự thông báo và các ký tự định khuôn dạng dữ liệu ra.

Đưa ra màn hình

- Ví dụ:

```
>> A = rand(3,3)
```

```
A =
```

```
    0.1389    0.6038    0.0153
```

```
    0.2028    0.2722    0.7468
```

```
    0.1987    0.1988    0.4451
```

```
>> fprintf('Length of matrix A: %i%i',length(A))
```

```
Length of matrix A: 3
```

```
>> fprintf('Square of A:\n  
%i%i%i\n%i%i%i\n%i%i%i\n',A^2)
```

```
Square of A:
```

```
1.447541e-0012.317550e-0011.563636e-001
```

```
2.512430e-0013.449860e-0012.625931e-001
```

```
4.598234e-0015.387547e-0013.496177e-001
```

Vào ra với file văn bản

- Matlab cung cấp các lệnh cho phép làm việc với các file
- Ở đây chỉ hạn chế trình bày các thao tác với file văn bản
- Các lệnh chính liên quan đến làm việc với file văn bản của Matlab là:
 - fopen, fclose
 - frewind, fread, fwrite
 - fscanf, fprintf..

Vào ra với file văn bản

- **Lệnh fopen.** Dùng để mở file

fileID = fopen(FILENAME, PERMISSION)

- Lệnh này mở file văn bản có tên cho bởi FILENAME (hằng xâu ký tự hoặc biến xâu)
- Chế độ làm việc được chỉ ra bởi PERMISSION.
- PERMISSION có thể là:
 - ‘rt’ mở file để đọc
 - ‘wt’ mở file để ghi (nếu chưa có file sẽ tạo ra file mới có tên FILENAME)
 - ‘at’ mở file nối đuôi (tạo file mới có tên FILENAME nếu chưa có)
 - ‘rt+’ mở file để đọc và ghi (không tạo file mới)
- Biến nhận dạng *fileID* nhận giá trị nguyên và ta sẽ sử dụng nó để thâm nhập vào file.

Vào ra với file văn bản

- Trong trường hợp muốn kiểm tra lỗi mở file có thể sử dụng lệnh

`[FID, MESSAGE] = fopen(FILENAME, PERMISSION)`

nếu gặp lỗi mở file biến MESSAGE sẽ chứa thông báo lỗi.

Vào ra với file văn bản

- Ví dụ:

```
>> [fileID, MESSAGE] = fopen('ETU.txt','rt');
```

```
>> fileID
```

```
fileID =
```

```
    -1
```

```
>> MESSAGE
```

```
MESSAGE =
```

```
No such file or directory
```


Vào ra với file văn bản

- **Lệnh đóng file fclose:** Đóng file làm việc.

ST = fclose(FID)

- Lệnh này sẽ đóng file ứng với biến nhận dạng FID
- fclose trả lại biến ST giá trị 0 nếu nó hoàn thành việc đóng file và -1 nếu gặp lỗi.
- Lệnh ST=fclose('all') đóng tất cả các file đang mở ngoại trừ 0, 1, 2.

- **Lệnh frewind.**

frewind(FID)

đặt con trỏ file của FID vào đầu file.

Vào ra với file văn bản

- **Lệnh fscanf:** Đọc dữ liệu vào từ file

[A, COUNT] = fscanf(FID, FORMAT, SIZE)

- ě Lệnh này đọc dữ liệu từ file tương ứng với FID
- ě Chuyển đổi dữ liệu về khuôn dạng được xác định bởi biến xâu FORMAT
- ě Gán giá trị cho mảng A
- ě COUNT là biến ra tùy chọn dùng để chứa số lượng phần tử đọc được.
- ě SIZE là biến tùy chọn chỉ giới hạn số phần tử được đọc vào từ file, nếu vắng mặt thì toàn bộ file được xét. Các giá trị có thể có của biến là:
 - ě N : đọc không quá N phần tử từ file vào vector cột
 - ě Inf : đọc không quá kết thúc file
 - ě [M, N] : đọc không quá M*N phần tử và đưa vào ma trận kích thước không quá MxN theo từng cột, N có thể là inf nhưng M thì phải là hữu hạn.

Vào ra với file văn bản

- Nếu ma trận A là kết quả của việc chuyển khuôn dạng ký tự và biến SIZE không có dạng [M, N] thì vector dòng sẽ được trả lại.
- FORMAT là biến chứa các ký tự chuyển đổi khuôn dạng của ngôn ngữ C.
- Các ký tự định khuôn dạng bao gồm: %, các ký hiệu thay thế, độ dài trường, các ký tự chuyển đổi khuôn dạng: d, i, o, u, x, e, f, g, s, c và [...] (liệt kê tập hợp).
- Nếu %s được sử dụng thì khi đọc một phần tử có thể dẫn đến phải sử dụng một loạt các thành phần của ma trận, mỗi thành phần giữ một ký tự.
- Hãy sử dụng %c để đọc ký tự trắng (space) và khuôn dạng %s bỏ qua các ký tự trắng.

Vào ra với file văn bản

- Nếu chỉ thị định dạng gồm cả số lẫn ký tự thì ma trận kết quả sẽ là ma trận số và mỗi ký tự sẽ được chuyển thành số bằng giá trị mã ASCII của nó.
- fscanf khác với lệnh này trong C ở chỗ nó là lệnh vector hóa trả lại đối số là ma trận.
- Biến xâu định dạng sẽ được sử dụng lặp lại cho đến khi gặp kết thúc file hoặc đọc đủ số lượng phân tử chỉ ra bởi SIZE.

Vào ra với file văn bản

- Ví dụ:

- Lệnh

`S = fscanf(fid,'%s')`

đọc (và trả lại) một xâu.

- Lệnh

`A = fscanf(fid,'%5d')`

đọc các số nguyên có 5 chữ số thập phân.

Vào ra với file văn bản

- **Ví dụ:** Giả sử có file văn bản với tên “kq” chứa xâu “Day la ket qua dua ra”. Khi đó ta có thể đọc dữ liệu vào như sau:

```
>> fid=fopen('kq','rt')
fid =
     3
>> x = fscanf(fid,'%s')
x =
Daylaketquaduara
>> frewind(fid)
>> x = fscanf(fid,'%s%c')
x =
Day la ket qua dua ra
```

Vào ra với file văn bản

- **Ví dụ:** Giả sử file văn bản Matrix.txt chứa hai dòng

```
1 2 3 4 5
6 7 8 9 10
```

- Hãy theo dõi kết quả làm việc của các lệnh sau để thấy tác động của lệnh fscanf

```
>> fopen('matrix.txt','rt')
```

```
ans =
```

```
4
```

```
>> A=fscanf(4,'%i',[2,5])
```

```
A =
```

```
1      3      5      7      9
2      4      6      8     10
```

Vào ra với file văn bản

```
>> frewind(4);  
>> B = fscanf(4, '%i', [5, 2])
```

```
B =  
    1     6  
    2     7  
    3     8  
    4     9  
    5    10
```

```
>> frewind(4);  
>> C = fscanf(4, '%i', 6)
```

```
C =  
    1  
    2  
    3  
    4  
    5  
    6
```


Vào ra với file văn bản

- **Lệnh fprintf** : ghi dữ liệu theo khuôn dạng ra file.

COUNT = FPRINTF(FID, FORMAT, A, . . .)

- Lệnh này sẽ định dạng các thành phần của ma trận A (và các biến tiếp theo trong danh sách) theo khuôn dạng được xác định bởi biến xâu format, và ghi ra file tương ứng với biến nhận dạng FID.
- Biến:
 - COUNT đếm số byte dữ liệu được ghi ra.
 - FID là số nguyên nhận dạng tên file thu được từ lệnh fopen. Có thể dùng số 1 nếu sử dụng thiết bị ra chuẩn (màn hình). Nếu lệnh này không có FID thì mặc định đưa kết quả ra màn hình.
 - FORMAT là biến xâu chứa các ký tự mô tả định dạng dữ liệu giống như trong ngôn ngữ C
 - Các ký tự \n, \r, \t, \b, \f có thể dùng để tạo linefeed, carriage return, tab, backspace, và formfeed character tương ứng.
 - Sử dụng \\ để tạo dấu \ và %% để tạo ký tự %.

Vào ra với file văn bản

- Ví dụ:

```
x = 0:.1:1; y = [x; exp(x)];  
fid = fopen('exp.txt','w');  
fprintf(fid,'%6.2f   %12.8f\r',y);  
fclose(fid);
```

Tạo ra file văn bản có tên 'exp.txt' chứa bảng giá trị của hàm mũ.

```
0.00 1.000000000  
0.10 1.10517092  
0.20 1.22140276  
0.30 1.34985881  
0.40 1.49182470  
0.50 1.64872127  
. . .
```